Història

La guerra civil

Solucions · 41 exercicis

Proves d'accés a la universitat (PAU) de Catalunya. Ordenats del més recent al més antic.
Retalls dels exàmens i pautes oficials (selecat.cat / universitats.gencat.cat).

1. PAU 2026 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 3 (Opció A)

EXERCICI 3. Exposa un tema a través dels descriptors del glossari

Contesteu un dels dos enunciats o preguntes, *a* o *b* [2,5 punts].

1 punt: Descripció i explicació dels continguts (es valorarà positivament amb 0,25 punts cada idea o contingut que respongui a l'enunciat de la pregunta).

1 punt: Raonament i valoració dels canvis o continuïtats.

0,5 punts: Breu conclusió o balanç general.

OPCIÓ A

[2,5 punts]

L'alumnat hauria d'indicar les dues similituds i les dues diferències següents:

- Similitud: Els dos cops d'estat (1923 i 1936) van rebre el suport majoritari dels sectors empresarials i patronals d'Espanya, així com de la pràctica totalitat de la jerarquia de l'Església catòlica.
- Similitud: Ambdós cops d'estat van estar precedits d'una situació de violència política i social (fer esment del pistolerisme sindical i patronal abans del cop de Primo de Rivera del 1923; i, pel que respecta al cop de juliol del 1936, constatar la violència de la revolució d'octubre del 1934 i el seguit d'assassinats polítics, tant d'esquerres com de dretes, que, a la primavera del 1936, precediren el cop dels militars rebels a la Segona República).
- Diferència: Mentre que el cop d'estat de Primo de Rivera del 1923 va triomfar, el cop del 1936 va fracassar inicialment i donà pas a una guerra civil d'una violència desfermada en ambdós bàndols.
- Diferència: El cop d'estat de Primo de Rivera del 1923 va rebre el suport d'alguna organització política i sindical d'esquerres (per exemple, del lerrouxisme i de la UGT). Per contra, el cop cívic i militar del juliol del 1936 es va orientar contra tota formació política i sindical d'esquerres sense distinció.

2. PAU 2026 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 2 (Opció B)

EXERCICI 2. Situa't en el temps utilitzant termes històrics.

OPCIÓ B

1,5 punts: Valoració del contingut de la redacció (es descomptaran 0,18 punts per cada idea que no aparegui).

1 punt: Ús correcte de cinc termes històrics (l'alumnat haurà de subratllar en el seu escrit cadascun d'aquests conceptes).

Comitè Central de Milícies Antifeixistes; CNT; Col·lectivització; General Goded; i Lluís Companys.

L'alumnat haurà de tenir en compte en el contingut de la seva narració o informe les següents idees:

- El fracàs del cop d'estat que liderà el general Goded a Barcelona entre el 18 i el 19 de juliol del 1936.
- El rol de les forces obreres en la victòria republicana. Però també el de les forces d'ordre públic que foren decisives en la derrota dels sollevats a Barcelona.
- La construcció d'una situació i un poder revolucionari que pretenia ser controlat per la Generalitat.
- La Generalitat disposà la creació del Comitè Central de Milícies Antifeixistes com a institució que havia de controlar l'ordre públic i l'organització de les Milícies que havien d'anar a combatre al front de guerra.
- Com els representants de la CNT interpretaren el Comitè Central de Milícies Antifeixistes com un poder popular.
- Com la dualitat Generalitat-Comitè de Milícies posà de manifest les dificultats per controlar l'ordre públic en un context d'una forta repressió revolucionària contra les bases socials i polítiques del bàndol sollevat.
- Una dualitat que va tenir el seu final amb la dissolució del Comitè Central de Milícies Antifeixistes i la formació del Govern Josep Tarradellas a finals de setembre del 1936.
- El govern Tarradellas recollí el procés de col·lectivitzacions agràries i industrials que el context revolucionari de l'estiu del 1936 havia posat en marxa.

3. PAU 2025 · Setembre · Sèrie 3 · Exercici 1

EXERCICI 1. Anàlisi crítica de fonts

[2,5 punts]

1.1.

(0,50 punts)

El context de la primera portada correspon als darrers dies de la Catalunya republicana. En el periòdic es fa una crida a convertir el Llobregat en el Manzanares de Catalunya, al·ludint a l'heroica defensa de Madrid contra el feixisme.

1.2.

(0,50 punts)

La segona portada fa referència a les primeres hores de presència de les tropes franquistes a Barcelona i es destaca l'adhesió de Barcelona a l'exèrcit de Franco.

1.3.

(1,5 punts)

El subtítol de la primera portada és el d'un diari al servei de la democràcia, mentre que en el segon cas es fa al·lusió al fet de ser un diari al servei del general Franco i d'Espanya. La comparació permet pensar en el paper propagandístic de la premsa, i els problemes que té l'objectivitat en temps de guerra i de dictadura, al marge que *La Vanguardia* havia estat un periòdic habitualment vinculat al liberalisme monàrquic i, per tant, antirepublicà.

4. PAU 2025 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 1

EXERCICI 1. Anàlisi crítica de fonts

[2,5 punts]

1.1.

(0,50 punts).

Cal que l'alumne identifiqui dues idees d'entre les següents: la importància d'executar una violència exemplar; com aquesta violència s'ha d'aplicar al conjunt de la direcció política, social i sindical enemiga; per últim, l'objectiu de la instauració d'una dictadura militar que restableixi l'ordre i una nova legalitat.

1.2.

(0,50 punts).

Cal que l'alumne identifiqui dues idees d'entre les següents: la justificació de l'acció de l'exèrcit que no segueix els dictats dels partits derrotats electoralment; la raó de l'acció militar per restablir l'ordre i acabar amb el caos i l'anarquia; la intenció de donar pa i treball, establint un estat fort amb el suport de l'Església; una victòria total i sense pactes.

1.3.

(1,5 punts)

Cal que l'alumnat destaqui la rellevància que té el context a la primera font –una instrucció secreta prèvia al cop d'estat–, que ens permet conèixer els veritables objectius dels colpistes. En aquest cas, el fet d'emprar la violència més extrema contra la totalitat dels individus que han participat en el Front Popular. El segon text té un caràcter més justificatiu i legitimador, en el context de l'inici de la guerra i de la revolució en territori republicà, la qual cosa permet insistir en l'objectiu de la cerca d'ordre, fent èmfasi en el paper central de l'Església catòlica.

5. PAU 2024 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 2

Exercici 2

Pregunta 1

a) Cal que l'alumnat identifiqui la font com una de tipus primària i de caràcter polític i social (contemporània dels fets) (0,25 punts), consistent en un text oficial emès per l'ajuntament de Ripoll el 18 d'agost de 1937, que autoritza a traslladar refugiats a la població (0,50 punts).

[0,75 punts]

b) Cal que l'alumnat situï el document en el context de la guerra civil espanyola (1936-1939)

[0,75 punts]

c) Cal que l'alumnat faci referència a l'autorització que fa l'alcalde de Ripoll per traslladar a tres refugiats a la seva vila. L'acollida massiva de refugiats fou una característica de la vida quotidiana que es va viure a la rereguarda a Catalunya, especialment dones, avis i nens, mentre avançaven les tropes franquistes durant la guerra civil espanyola.

[1 punt]

Pregunta 2

a) Cal que l'alumnat tracti de les víctimes de la violència a la rereguarda. així com les que va patir la població civil a causa dels bombardeigs [1,25 punts]; al seu temps, cal reflexionar sobre la incorporació de les dones en la indústria de guerra, les deficients condicions de vida i l'acollida de refugiats d'altres parts de Catalunya i de regions espanyoles [1,25 punts].

[2,5 punts]

b) Cal que l'alumnat expliqui el sorgiment del Comitè de Milícies Antifeixistes, les col·lectivitzacions, l'acció de govern de la Generalitat i la crisi de maig de 1937 [1,25 punts]; des del punt de vista militar, del fracàs del cop d'Estat, de la guerra de columnes al front d'Aragó i, finalment la batalla de l'Ebre i l'acabament de la guerra [1,25 punts].

[2,5 punts]

6. PAU 2023 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 4

Exercici 4

LA GUERRA CIVIL A CATALUNYA

Pregunta 1

a)

[0,75 punts]

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una fotografia o imatge [0,25 punts] l'autor de la qual és Pérez de Rozas que mostra la sortida cap al front de guerra des de Barcelona d'una columna de la FAI anomenada Los Aguiluchos el 28 d'agost de 1936 [0,50 punts].

b)

[0,75 punts]

Cal que l'alumnat situï la font durant la Guerra Civil espanyola (1936-1939), en els seus primers temps. [0,75]

c)

[1 punt]

Cal que l'alumnat descrigui la font en el sentit de mostrar un nombrós grup de dones i homes, milicians, uniformats/ades amb gorres i armats/ades, portant banderes i saludant amb el puny tancat enmig d'un carrer de Barcelona, mostrant alegria. [1 punt]

Pregunta 2

a)

[2,50 punts]

Cal que l'alumnat expliqui la dualitat de poders existent entre el Govern de la Generalitat i el Comitè de Milícies Antifeixistes, així com la progressiva recuperació del poder de la Generalitat amb els governs dels qual va ser conseller primer Josep Tarradellas, i la promulgació del decret de col·lectivitzacions [1,25 punts]. Cal que expliqui les causes dels Fets de Maig de 1937 i les seves conseqüències, l'establiment del Govern central a Barcelona i l'arribada creixent de refugiats d'altres parts de la zona republicana [1,25 punts].

b)

[2,50 punts]

Cal que l'alumnat expliqui l'ofensiva franquista de finals de desembre de 1938 i l'avenç progressiu i ràpid cap a la frontera francesa, amb els bombardejos i l'èxode a França [1,25 punts]. Cal igualment que raoni les causes de la derrota republicana, esmentant-ne tres, d'entre la desproporció en l'ajut extern als dos bàndols, favorable al franquista; la desorganització més gran dins del bàndol republicà; les tensions internes també dins d'aquest bàndol; o la diferència en l'eficàcia militar dels dos exèrcits (entre d'altres que es valoraran) [1,25 punts].

---

7. PAU 2022 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 2

Exercici 2

Pregunta 1

a)

[0,75 punts]

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una imatge o fotografia de Carlos Pérez de Rozas [0,25 punts], presa el 19 de juliol de 1936, on es veuen civils i militars armats marxant per un carrer de Barcelona. [0,50 punts]

b)

[0,75 punts]

Cal que l'alumnat situï la font durant la Guerra Civil espanyola (1936-1939), en els seus inicis, el 19 de juliol de 1936.

c)

[1 punt]

Cal que l'alumnat descrigui i comenti la imatge en el sentit de mostrar un grup de civils i militars armats, esgrimint llurs armes i fent gestos de victòria i amb el puny alçat a un carrer de Barcelona el día 19 de juliol de 1936i en relació amb els combats que aquell mateix dia a la ciutat. [1 punt]

Pregunta 2

a)

[2,5 punts]

Cal que l'alumnat expliqui la política de No Intervenció de les potències democràtiques –Gran Bretanya i França sobretot- i com perjudicà a la República; als ajuts alemany, italià i portuguès al bàndol franquista i als de la URSS i Mèxic al republicà. [1,25 punts]. Cal igualment que expliqui què foren les Brigades Internacionals, formades arran de la crida de la Comintern i llur actuació militar; així com la Legió Cóndor alemanya, composada per aviadors, personal de suport i tanquistes de l'Alemanya nazi i la seva importància dins de l'exèrcit franquista. [1,25 punts]

b)

[2,5 punts]

Cal que l'alumnat compari la situació a la dita "Zona Nacional", on molt aviat la Junta de Defensa Nacional donà pas a la prefectura única de Franco i posteriorment a la creació del partit únic Falange Española Tradicionalista y de las JONS (1937), al primer govern (1938) i a la creació d'un règim dictatorial i repressiu molt jerarquitzat [1,25 punts] amb la situació de la dita "Zona Republicana", on el poder del govern central quedà molt debilitat al principi de la guerra, amb tensions entre els sectors partidaris de la creació d'un Estat fort capaç de guanyar la guerra per sobre de l'impuls a la revolució d'esquerres i els partidaris de fer compatibles revolució i guerra, tensions que comportaren enfrontaments armats –com el Fets de Maig de 1937 a Catalunya, entre d'altres-; al manteniment de governs multipartidistes presidits per líders del PSOE –Largo Caballero, Negrín-; a les tensions govern-Generalitat; i al deteriorament que significà el denominat "Cop de Casado" del final de la guerra a Madrid. [1,25 punts]

8. PAU 2021 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 4

Exercici 4

Reus, 15 de gener de 1939

Pregunta 1

a)

[0,75 punts]

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una fotografia o imatge (0,25 punts) extreta del llibre de Cristina Martínez de Vega i Víctor Lahuerta, *Kautela*, on es veu una plaça de Reus el 15 de gener de 1939 (0,50 punts).

b)

[0,75 punts]

Cal que l'alumnat situï la font durant la Guerra Civil (1936-1939), en concret el 15 de gener de 1939, ja a les acaballes de la contesa. (0,75 punts)

c)

[1 punt]

Cal que l'alumnat descrigui el contingut de la imatge en tant que mostrant una plaça de Reus, dominant l'escena la visió d'un edifici destruït per la seva part de dalt pel que sembla haver estat el resultat d'un bombardeig franquista. (1 punt)

Pregunta 2

a)

[2,5 punts]

Cal que l'alumnat situï cronològicament la batalla; expliqui les intencions del comandament republicà en llançar-la; l'entestament de Franco a lliurar-la; el seu desenvolupament i la conseqüència que tingué de desfeta de l'exèrcit republicà a Catalunya (1,25 punts). Igualment, cal que expliqui la ràpida conquesta del que quedava del Principat en mans republicanes des de finals de desembre de 1938 fins a principis de febrer de 1939, en una ofensiva gairebé sense oposició, que comportà l'ocupació de Tarragona el 15 de gener de 1939, de Barcelona el 26 d'aquell mes i de Girona el 4 de febrer –sense que sigui necessari que l'alumne conegui totes aquestes dates–, així com l'èxode d'un enorme contingent de tropes i població civil que, després de diversos dubtes, serà autoritzat a creuar la frontera francesa i serà confinat a camps de concentració improvisats a les platges de la zona de Perpinyà, com Argelers, entre d'altres (1,25 punts)

b)

[2,5 punts]

Cal que l'alumnat expliqui el fracàs de l'alçament militar a Catalunya, els combats a Barcelona iniciats el 19 de juliol de 1936 i la derrota dels alçats; la creació del Comitè de Milícies Antifeixistes i la repressió; les patrulles de control; la destrucció de patrimoni religiós; la sortida de columnes cap als fronts (1,25 punts); les col·lectivitzacions; la dualitat de poders i les tensions entre el govern de la Generalitat, ERC, el PSUC i la CNT i el POUM que portarien als Fets de Maig de 1937, sense explicar-los. (1,25 punts)

9. PAU 2020 · Setembre · Sèrie 4 · Exercici 2

Exercici 2

Pregunta 1
a) Identifiqueu el tipus de font i digueu de què tracta. [0,75 punts]

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una font primària (contemporània dels fets) [0,25 punts], publicat a l'*ABC* de Sevilla l'1 d'abril de 1939 i consistent en un document públic de caire militar, en concret el comunicat o "parte" de guerra on Franco anuncia la finalització de la Guerra Civil. [0,50 punts]

b) Digueu quin és el context històric de la font. [0,75 punts]

Cal que l'alumnat situï la font durant la Guerra Civil (1936-1939), en concret el dia de la seva finalització, l'1 de abril de 1939. [0,75 punts]

c) Comenteu el contingut de la font. [1 punt]

Cal que l'alumnat comenti el text en el sentit d'anunciar que aquell dia el denominat "Ejército Rojo" ha estat fet presoner i desarmat, així com que les tropes franquistes han acabat l'ocupació de tot el territori de l'Estat espanyol. Amb aquests dos fets la guerra es dona per finalitzada. [1 punt]

Pregunta 2
Contesteu UNA de les dues qüestions següents:

a) Descriviu la Batalla de l'Ebre, expliqueu què va significar i quines conseqüències va tenir. Expliqueu igualment la fi de la guerra a Catalunya. [2,5 punts]

Cal que l'alumnat descrigui la Batalla de l'Ebre, les seves causes, desenvolupament i conseqüències. [1,25 punts]. Cal igualment que expliqui l'ofensiva franquista sobre la resta del Principat de finals de desembre de 1938 i l'ocupació d'aquest, amb l'exili de gener-febrer de 1939. [1,25 punts]

b) Expliqueu l'inici de la Guerra Civil a Catalunya i la situació política i social que s'hi va viure fins als Fets de Maig de 1937. Expliqueu també les causes i el desenvolupament d'aquests fets. [2,50 punts]

Cal que l'alumnat expliqui el fracàs del cop d'Estat, l'esclat de la violència revolucionària, les seves causes, protagonistes i víctimes; l'organització del poder i el Comitè de Milícies Antifeixistes; i el procés de col·lectivitzacions [1,25 punts]. Cal igualment que expliqui la progressiva recuperació del poder per part del Govern Tarradellas, l'existència d'una dualitat de poders de fet entre la Generalitat i les forces que li donaven suport –com ara ERC i el PSUC entre d'altres– i forces com la CNT-FAI i el POUM; el xoc entre ambdues que suposaren els Fets de Maig de 1937; i llurs conseqüències. [1,25 punts].

10. PAU 2020 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 2

Exercici 2

L'exercici es valorarà globalment amb 5 punts, distribuïts de la manera següent:

Pregunta 1

a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta. [0'75 punts]

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una de tipus primari (contemporània dels fets) consistent en un document públic de caire juridicopolític (0,25 punts), un fragment del Decret de Col·lectivitzacions de la Generalitat de Catalunya del 24 d'octubre de 1936 (0,50 punts).

b) Digueu quin és el context històric de la font. [0'75 punts]

Cal que l'alumnat situï la font durant la Guerra Civil (1936-1939), a Catalunya, als pocs mesos de l'inici d'aquella (0,75 punts).

c) Comenteu el text del preàmbul i l'article primer que conté la font. [1 punt]

Cal que l'alumnat comenti l'explicació que fa el preàmbul del Decret de l'esclat de la Guerra i de l'objectiu de la reorganització de la producció, així com, a l'article primer, la distinció que fa entre empreses col·lectivitzades i privades i qui les ha de regir (1 punt).

Pregunta 2
Contesteu UNA de les dues qüestions següents:

a) Expliqueu l'esclat de la Guerra Civil a Catalunya, la violència revolucionària que s'hi va produir i què va ser el Comitè de Milícies Antifeixistes. Expliqueu també com va evolucionar la situació política, econòmica i social a Catalunya fins als Fets de Maig de 1937, sense explicar aquests Fets. [2,5 punts]

Cal que l'alumnat expliqui el fracàs del cop a Catalunya després de les lluites als carrers de Barcelona i altres indrets; la dualitat de poders entre el Govern de la Generalitat i el Comitè de Milícies Antifeixistes, així com la progressiva recuperació del poder per la Generalitat amb el Govern Tarradellas (1,25 punts). Cal igualment que expliqui la repressió, i la situació econòmica, explicant la promulgació del Decret de Col·lectivitzacions i els seus efectes, així com la progressiva creació d'indústries de guerra (1,25 punts).

b) Expliqueu els Fets de Maig del 1937 i la posterior evolució política i militar de la Guerra Civil a Catalunya fins que es va completar la conquesta franquista de tot el territori català. [2,5 punts]

Cal que l'alumnat expliqui els orígens del Fets de Maig de 1937, com es desenvoluparen i quines conseqüències tingueren fent esment a la repressió i al posterior establiment del Govern central a Barcelona. Igualment, cal que expliqui les tensions que es donaren entre aquest i el de la Generalitat de Catalunya, la qüestió dels abastiments i dels refugiats (1,25 punts); cal igualment que expliqui els bombardejos sobre Catalunya, la batalla de l'Ebre de juliol-novembre de 1938 i la posterior l'ofensiva franquista sobre el Principat amb el seu ràpid avenç cap a la frontera francesa i l'èxode a França que provocà (1,25 punts).

11. PAU 2020 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 2

Exercici 2.

L'exercici es valorarà globalment amb 5 punts, distribuïts de la següent manera:

Pregunta 1

a) Identifiqueu el tipus de font i digueu de què tracta. (0'75 punts)

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una fotografia (0'25 punts) on es mostra una imatge d'un carrer de Madrid el 1936 amb una gran pancarta on es pot llegir la consigna «¡NO PASARÁN!»; «El Fascismo quiere conquistar Madrid», i «Madrid será la tumba del Fascismo».(0'75 punts).

b) Digueu quin és el context històric de la font. (0'75 punts)

Cal que l'alumnat contextualitzi la font durant la Guerra Civil (1936-1939), el mes de novembre de 1936. (0'75 punts).

c) Comenteu els textos de la pancarta: «¡NO PASARÁN!»; «El Fascismo quiere conquistar Madrid», i «Madrid será la tumba del Fascismo». (0,75 punts)

Cal que l'alumnat comenti les frases en el sentit de ser consignes que busquen mobilitzar la població de Madrid envers la resistència enfront dels atacs franquistes (¡NO PASARÁN!), d'un enemic que califica com "El Fascismo", així com també que la resistència portarà a la victòria (la tumba del Fascismo) (1 punt)

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues qüestions següents:

a) Expliqueu l'evolució política de l'Espanya republicana durant la Guerra Civil. (2'50 punts)

L'alumnat ha d'explicar la situació revolucionària que es desfermà a partir de l'esclat de la guerra, incloent la repressió, les col.lectivitzacions, el govern presidit per Largo Caballero i la importància creixent del Partido Comunista de España (1,25 punts); igualment, ha de fer referencia als governs de Negrín des de maig de 1937, a la reorganització i enfortiment de l'Estat republicà; a l'Exèrcit Popular; a l'estratègia de Negrín; a la desfeta de la zona republicana des de finals de 1938, al cop del coronel Casado i al final de la contesa. (1,25 punts).

b) Expliqueu la Guerra Civil des del punt de vista militar, destacant les diferents fases i explicant DOS dels fets bèlics més importants. (2'50 punts)

L'alumnat hauria d'explicar les fases de la Guerra: avenç dels rebels des del sud i des del nord, en la denominada guerra de les columnes (juliol-octubre de 1936); els intents dels rebels de prendre Madrid i batalles subsegüents –Jarama, Guadalajara, Brunete– (novembre de 1936-març de 1937); la conquesta franquista del Nord (març-octubre de 1937); la batalla de Terol i posterior avenç cap a la Mediterrània (desembre de 1937-juny de 1938); la batalla de l'Ebre (juliol-novembre de 1938); l'ocupació de Catalunya (desembre de 1938-febrer de 1939); i l'ocupació de les zones central i sud-est (febrer-març de 1939) (1'50 punts) i explicant dos fets d'armes. (1 punt).

Exercici 2

Pregunta 1

a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta. (0'75 punts)
   Cal que l'alumnat identifiqui la font com una de tipus primari (contemporània dels fets) (0'25 punts) consistent en un fragment d'un document públic de caire jurícopolític o legislatiu, la Llei per a la Reforma Política que regula la celebració d'eleccions democràtiques. (0'75 punts)
b) Digueu quin és el context històric de la font. (0'75 punts)
   L'alumnat ha d'inserir el contingut de la font en el període de Transició a la Democràcia (1975-1986). (0'75 punts)
c) Expliqueu tres de les disposicions que inclou la font. (1 punt)
   L'alumnat haurà d'explicar tres de les següents disposicions: la definició del règim com democràtic i l'apel·lació a la sobirania popular; la inviolabilitat dels drets i l'obligació de l'Estat de respectar-los; l'assignació a les Corts de la potestat legislativa; la de sanció i promulgació de les lleis del rei; la convocatòria d'eleccions parlamentàries, a dues cambres i per sufragi universal, directe i secret, si bé que a la Cambra Alta o Senat hi ha senadors de designació reial i per tant no escollits per sufragi universal; i el fet que la llei té rang de Llei Fonamental, amb el que això suposa dins del Règim franquista. Cada una de les tres disposicions explicada per l'alumnat serà puntuada amb un terç de punt.

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues opcions següents:

a) Expliqueu l'evolució política d'Espanya entre la mort de Franco i la celebració de les primeres eleccions democràtiques, sense explicar-ne els resultATS. (2'50 punts)
   El redactat de l'alumnat haurà de fer referència a la mort de Franco i a l'inici del regnat del rei Joan Carles I; al primer govern de la monarquia, encapçalat per Arias Navarro, i la seva acció de govern i limitacions; al segon govern de la monarquia, d'Adolfo Suárez, a la formulació del projecte reformista i a les mesures reformistes que va adoptant (decret llei d'amnistia, dret de vaga, nova llei electoral) que culminaran en la llei de Reforma Política (1'25 punts), als problemes generats pels sectors intransigents del Règim; als generats per la crisi econòmica i el terrorisme; i, fonamentalment, al paper de l'oposició democràtica, als seus principals partits i líders, a les plataformes que creà i a la pressió fonamental que exercí per aconseguir una autèntica democratització, el primer pas de la qual foren les eleccions del 15 de juny de 1977. (1'25 punts)
b) Expliqueu l'evolució política d'Espanya des de la celebració de les primeres eleccions democràtiques fins al triomf electoral del PSOE. (2'50 punts)
   El redactat de l'alumnat hauria de fer referència a les eleccions del 15 de juny de 1977 i als seus resultats; al procés d'elaboració i aprovació de la Constitució de 1978; als seus continguts bàsics (1'25 punts), a l'acció de govern del President Suárez, als Pactes de La Moncloa, i a les reformes legislatives; al problema del terrorisme; a la segona victòria electoral de Suárez i la UCD de 1979 i als problemes interns de la UCD que portaran al propi Suárez a la dimissió el 1981, a l'intent de cop d'Estat del 23 de febrer del mateix any i a la presidència i acció de govern de Calvo-Sotelo, així com a l'ulterior convocatòria d'eleccions el 1982 (1'25 punts

12. PAU 2019 · Setembre · Sèrie 5 · Exercici 2 (Opció A)

Exercici 2

Pregunta 1

a) Identifiqueu el tipus de font i digueu de què tracta. [0,75 punts]

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una fotografia o imatge [0,25 punts] d'un cartell de propaganda republicana titulat "Aixafem el Feixisme", de Pere Català Pic, de 1937. [0,50 punts]

b) Digueu quin és el context històric de la font. [0,75 punts]

Cal que l'alumnat contextualitzi el cartell durant la Guerra Civil Espanyola (1936-1939), en concret durant el 1937. [0,75 punts]

c) Comenteu el missatge i els símbols que apareixen a la font. [1 punt]

L'alumnat s'hauria de referir al missatge "Aixafem el Feixisme", en tant que mostra de la voluntat de derrotar l'enemic en la guerra, qualificat de "Feixisme" [0,50 punts]. Així mateix, hauria de fer referència a la simbologia que apareix al cartell, a la creu esvàstica que representa el feixisme i que l'aixafa un peu calçat amb una espardenya catalana, que pot representar tant la mateixa Catalunya com el peu d'un combatent català o republicà. [0,50 punts]

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues qüestions següents:

a) Expliqueu el començament de la Guerra Civil i com es va organitzar el poder a les dues zones en què va quedar dividida Espanya, així com els conflictes interns que es van viure a les dues zones durant tota la guerra. [2,50 punts]

Cal que l'alumnat expliqui l'inici de la Guerra i l'organització del poder a cadascuna de les dues zones: a la Zona *Nacional*, la Junta de Defensa Nacional i, després, l'accés del general Franco al poder en tant que *Generalísimo* y *Jefe del Estado*; a la Zona Republicana, amb el governs primer de Giral i després de Largo Caballero [1,25 punts]. Així mateix, cal que faci referència als conflictes a l'interior de la Zona Republicana —Fets de Maig de 1937, conflictes entre el govern central i la Generalitat i el cop del coronel Casado— i de la Zona *Nacional* — unificació de la Falange i la Comunió Tradicionalista d'abril de 1937 per crear el partit únic FET y de las JONS. [1,25 punts]

b) Expliqueu les diferents fases de la Guerra Civil espanyola des del punt de vista militar. [2,50 punts]

L'alumnat hauria d'explicar les fases de la guerra: avenç dels rebels des del sud i des del nord en la denominada guerra de les columnes (juliol-octubre de 1936); els intents dels rebels de prendre Madrid i les batalles subsegüents —Jarama, Guadalajara i Brunete— (novembre de 1936 - març de 1937); la conquesta franquista del Nord (març-octubre de 1937); la batalla de Terol i el posterior avenç cap a la Mediterrània (desembre de 1937 - juny de 1938); la batalla de l'Ebre (juliol-novembre de 1938); l'ocupació de Catalunya (desembre de 1938 - febrer de 1939), i, finalment, l'ocupació de les zones central i sud-est (febrer-març de 1939). [2,50 punts]

13. PAU 2019 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 2 (Opció B)

Exercici 2

Pregunta 1

a) Identifiqueu el tipus de font i digueu de què tracta. [0,75 punts]

Cal que l'alumnat identifiqui la font com un mapa (0'25 punts) on es representen les ciutats i províncies on triomfà i on no triomfà la revolta militar que donà lloc a la Guerra Civil espanyola. (0'50 punts).

b) Digueu quin és el context històric de les dades que proporciona la font. [0,75 punts]

Cal que l'alumnat contextualitzi la font dins del període de la Guerra Civil espanyola (1936-1939) en concret l'inici d'aquest període els dies 17-20 de juliol de 1936. (0'75 punts).

c) Digueu en quines ciutats va triomfar l'aixecament militar i en quines no. [1 punt]

Cal que l'alumnat faci esment a Sevilla, Saragossa, Valladolid, La Corunya o Burgos, d'entre aquelles on triomfà el cop i Madrid, Barcelona, València, Bilbao i Oviedo, entre d'altres, on no triomfà. (1 punt)

Pregunta 2
Contesteu UNA de les dues qüestions:

a) Expliqueu l'aixecament militar i l'esclat de la Guerra Civil. Expliqueu l'evolució política de cada una de les dues zones en què va quedar dividida Espanya durant tota la guerra.. [2,5 punts]

Cal que l'alumnat expliqui la revolta que començà al Protectorat espanyol de Marroc el 17 de Juliol de 1936 i que no triomfà a la majoria de les grans capitals (Madrid, Barcelona, València, Bilbao) encara que sí a Saragossa i Sevilla, entre d'altres, així com les causes d'aquest fracàs en fer-se amb tot el poder. (1,25 punts); ha d'explicar igualment la configuració política de les dues zones fent esment, a la republicana, als governs Giral, Largo Caballero i Negrín, i a la denominada *nacional* de la Junta de Defensa Nacional, a l'arribada al poder de Franco y a la formació del govern de 1938. Ha d'explicar igualment les tensions viscudes en les dues zones, incloent els Fets de Maig de 1937 a Catalunya i la unificació de Falange y el Carlisme per crear el partit únic. Finalment, ha d'explicar el cop del coronel Casado de les últimes setmanes de la guerra (1,25 punts)

b) Expliqueu les fases militars de la Guerra Civil espanyola. [2,5 punts]

L'alumnat ha d'explicar les fases de la Guerra: avenç dels rebels des del sud i des del nord, en la denominada guerra de les columnes (juliol-octubre de 1936); els intents dels rebels de prendre Madrid i batalles subsegüents –Jarama, Guadalajara, Brunete– (novembre de 1936-març de 1937); la conquesta franquista del Nord (març-octubre de 1937); la batalla de Terol i posterior avenç cap a la Mediterrània (desembre de 1937-juny de 1938); la batalla de l'Ebre (juliol-novembre de 1938); l'ocupació de Catalunya (desembre de 1938-febrer de 1939); i l'ocupació de les zones central i sud-est (febrer-març de 1939). [2,50 punts]

14. PAU 2018 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 2 (Opció A)

Exercici 2

L'exercici es valorarà globalment amb 5 punts, distribuïts de la manera següent:

Pregunta 1

a) Identifiqueu el tipus de font i digueu de què tracta. [0,75 punts]

Cal que l'alumnat identifiqui la font com un cartell [0,25 punts] de propaganda política de les Joventuts Socialistes Unificades, dibuixat per Bardasano amb el títol "Espanya és nostra, fora d'Espanya l'invasor!". [0,50 punts]

b) Digueu quin és el context històric de la font. [0,75 punts]

Cal que l'alumnat situï la font el 1937, durant la Guerra Civil (1936-1939) a Catalunya. [0,75 punts]

c) Expliqueu el contingut de la font i comenteu-ne el missatge i la simbologia. [1 punt]

Cal que l'alumnat expliqui tant el títol del cartell, "Espanya és nostra, fora d'Espanya l'invasor!", en tant que mostra de la voluntat d' independència d'Espanya envers potències estrangeres, representades per la imatge d'un home vestit d'uniforme amb un braçalet amb la creu gammada del partit nazi alemany, amb la qual es vol mostrar l'ajut prestat per Alemanya al bàndol franquista, enviant tropes a combatre sobre el territori espanyol. També cal que expliqui el conjunt de la imatge, on apareixen canons disparant (d'un dels quals surt l'home d'uniforme esmentat) i on apareix igualment l'escut de les Joventuts Socialistes Unificades. [1 punt]

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues qüestions següents:

a) Expliqueu les diferents fases de l'ocupació franquista de Catalunya, abans i després de la batalla de l'Ebre, que també heu d'explicar. Feu esment de la supressió de l'Estatut d'autonomia i dels inicis de la repressió franquista a Catalunya durant la Guerra Civil. [2,50 punts]

Cal que l'alumnat expliqui les dues fases de l'ocupació franquista del Principat, la de març-abril de 1938 i la de finals de desembre de 1938 i, enmig de les dues, la batalla de l'Ebre, que ha d'explicar breument. Cal que faci també esment a la retirada de les tropes republicanes i de centenars de milers de refugiats cap a la frontera francesa [1,25 punts]. Cal igualment que es refereixi a la supressió de l'Estatut durant la primera de les dues fases citades i a l'establiment d'una repressió anticatalanista i antirepublicana ja abans del final de la Guerra Civil a casa nostra, repressió tant de tipus irregular –morts sense judici– com regular –consells de guerra–, acompanyada no només de la supressió de les institucions catalanes com de l'ús públic de la llengua, de l'ensenyament del català i, de la retolació en aquesta mateixa llengua, entre d'altres mesures. [1,25 punts]

b) Expliqueu l'aixecament militar i l'esclat de la Guerra Civil a Catalunya, la repressió que hi va haver i les causes d'aquesta repressió. Compareu aquesta repressió amb la que tingué lloc a la zona franquista durant la guerra. [2,50 punts]

Cal que l'alumnat expliqui l'aixecament militar a Catalunya, la seva derrota, l'esclat revolucionari que es donà i, com a conseqüència, la repressió que es desfermà, fent referència a les patrulles de control, als empresonaments, als assassinats i a l'abast d'aquesta repressió. [1,25 punts]. Igualment, l'alumnat ha de comparar aquesta repressió, no dirigida per un govern i en mans de partits i sindicats, amb la franquista, dirigida per les autoritats del Nuevo Estado i que també comptà amb participació de partits. [1,25 punts]

15. PAU 2017 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 2 (Opció B)

Exercici 2

Pregunta 1

a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta. [0,75 punts]

Cal que l'alumnat identifiqui la font com un cartell (0,25 punts) de propaganda política del bàndol republicà, en concret del PSU i la UGT, obra de Carles Fontseré, del Sindicat de Dibuixants Professionals, del 1936 (0,50 punts).

b) Digueu quin és el context històric de la font. [0,75 punts]

Cal que l'alumnat situï la font durant la Guerra Civil (1936-1939) a Catalunya (0,75 punts).

c) Descriviu i comenteu el contingut de la font. [1 punt]

Cal que l'alumnat descrigui el cartell de propaganda política del bàndol republicà destacant en primer lloc el lema que conté: "Dones! Treballeu per als germans del front"; en segon lloc, els acrònims polítics PSU i UGT; i en tercer lloc les imatges, en concret una dona fent mitja i un soldat fent guàrdia durant la nit, relacionant-les en el sentit de la crida a les dones a confeccionar peces d'abric per als combatents del front (1 punt).

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues qüestions següents:

a) Expliqueu l'esclat de la Guerra Civil a Catalunya, i també la repressió i la situació política i econòmica que s'hi va viure fins als Fets de Maig de 1937, sense explicar aquests fets. [2,5 punts]

Cal que l'alumnat expliqui el fracàs del cop a Catalunya després de les lluites als carrers de Barcelona; la dualitat de poders entre el Govern de la Generalitat i el Comitè de Milícies Antifeixistes, així com la progressiva recuperació del poder per la Generalitat amb el govern Tarradellas (1,25 punts); la violència, les patrulles de control i la repressió; la promulgació i desenvolupament del Decret de col·lectivitzacions; i l'economia de guerra (1,25 punts).

b) Expliqueu els Fets de Maig de 1937, llurs causes i conseqüències, i també la situació política i econòmica de Catalunya fins que va ser totalment ocupada per les tropes franquistes. [2,5 punts]

Cal que l'alumnat expliqui les causes dels Fets de Maig, llur desenvolupament i conseqüències (1,25 punts); les tensions entre el Govern central establert a Barcelona i el de la Generalitat; el problema dels refugiats i el dels abastiments; els bombardejos; i els efectes de la batalla de l'Ebre i de l'avenç franquista, incloent la fugida cap a França i l'exili (1,25 punts).

16. PAU 2016 · Setembre · Sèrie 1 · Exercici 2 (Opció B)

Exercici 2

L'exercici es valorarà globalment amb 5 punts, distribuïts de la següent manera:

Pregunta 1

a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta. (0,75 punts)

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una de tipus primari (contemporània dels fets) consistent en un document públic de caire jurídico-polític (0,25 punts), un fragment del Decret de Col·lectivitzacions de la Generalitat de Catalunya del 24 d'octubre de 1936 (0,50 punts)

b) Digueu quin és el context històric de la font. (0,75 punts)

Cal que l'alumnat situï la font durant la Guerra Civil (1936-1939), a Catalunya, als pocs mesos de l'inici d'aquella (0,75 punts)

c) Comenteu el contingut de la font. (1 punt)

Cal que l'alumnat comenti l'explicació que fa el Decret de l'esclat de la guerra i la desigualtat existent a Catalunya, així com també la classificació que fa entre empreses col·lectivitzades i privades, i de qui les ha de regir (1 punt).

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues qüestions següents:

a) Expliqueu la Guerra Civil a Catalunya, des de l'inici fins als Fets de Maig de 1937, incloent-hi també aquests darrers (2,5 punts)

Cal que l'alumnat expliqui el fracàs del cop a Catalunya després de les lluites als carrers de Barcelona; la dualitat de poders a Barcelona entre el govern de la Generalitat i el Comitè de Milícies Antifeixistes, així com la progressiva recuperació del poder per la Generalitat amb el govern Tarradellas; la repressió, i la promulgació del Decret de Col·lectivitzacions (1,25 punts); cal que expliqui les causes dels Fets de Maig, llur desenvolupament i conseqüències (1,25 punts).

b) Expliqueu la Guerra Civil a Catalunya des dels Fets de Maig (sense explicar-los) fins que es va completar la conquesta franquista de tot el territori català (2,5 punts)

Cal que l'alumnat expliqui l'establiment del govern central a Barcelona i les tensions que s'anaren donant entre aquest i el de la Generalitat de Catalunya; el problema dels refugiats i el dels abastiments (1,25 punts); la batalla de l'Ebre, l'ofensiva franquista de finals de desembre de 1938 i el progressiu i ràpid avanç cap a la frontera francesa, amb els bombardejos i l'èxode a França (1,25 punts).

17. PAU 2016 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 2 (Opció B)

Exercici 2

L'exercici es valorarà globalment amb 5 punts, distribuïts de la següent manera:

Pregunta 1

a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta. (0,75 punts)

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una imatge o fotografia (0,25 punts) presa a l'aeròdrom de Tetuan (Protectorat Espanyol del Marroc) a finals de juliol de 1936. (0,50 punts)

b) Digueu quin és el context històric de la font. (0,75 punts)

Cal que l'alumnat situï la font durant la Guerra Civil (1936-1939), en les seves primeres setmanes. (0,75 punts)

c) Descriviu el contingut de la font. (1 punt)

Cal que l'alumnat expliqui la imatge, on es veu l'aeròdrom de Tetuan on un grup de soldats està embarcant en un avió de transport mentre un altre grup espera. (1 punt)

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues qüestions següents:

a) Expliqueu el començament de la Guerra Civil i l'organització del poder a les dues zones en què va quedar dividida Espanya, així com els conflictes interns que es van viure a totes dues zones durant la guerra. (2,50 punts)

Cal que l'alumnat expliqui l'inici de la Guerra i l'organització del poder a cadascuna de les dues zones (1,25 punts); així com els conflictes a l'interior de la zona republicana –Fets de Maig de 1937, conflictes govern central-Generalitat, cop del coronel Casado– i de la zona franquista –Unificació de Falange i la Comunió Tradicionalista d'abril de 1937. (1,25 punts)

b) Expliqueu les fases militars de la Guerra Civil espanyola. (2,50 punts)

L'alumnat ha d'explicar les fases de la Guerra: avenç des del sud i des del nord; intents de presa de Madrid i batalles subsegüents –Jarama, Guadalajara, Brunete–; conquesta del Nord; batalla de Terol i posterior avenç cap a la Mediterrània; batalla de l'Ebre; ocupació de la resta Catalunya, i posterior i final ocupació de les zones central i sud-est. (2,50 punts)

18. PAU 2016 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 2 (Opció A)

Exercici 2

L'exercici es valorarà globalment amb 5 punts, distribuïts de la manera següent:

Pregunta 1

a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta. (0,75 punts)

Cal que l'alumnat identifiqui la font com un mapa (0,25 punts), on es representen agrupacions d'empreses col·lectivitzades a Catalunya, extret del llibre d'Hurtado, Segura i Villarroya *Atles de la Guerra Civil a Catalunya.* (0,50 punts)

b) Digueu quin és el context històric de les dades que proporciona la font. (0,75 punts)

Cal que l'alumnat situï el quadre durant la Guerra Civil a Catalunya (1936-1939). (0,75 punts)

c) Comenteu el contingut de la font. (1 punt)

L'alumnat hauria de comentar la major concentració d'empreses col·lectivitzades a les comarques més industrialitzades del país com el Barcelonès, el Baix Llobregat, els dos Vallès i el Tarragonès; un nombre menor a l'Anoia, el Bages, Osona, la Selva i el Baix Empordà; i menor encara al Segrià, l'Alt Camp, l'Alt Penedès, el Berguedà, el Ripollès i el Gironès. De la resta no es tenen dades. (1 punt)

Pregunta 2

Contesteu només UNA de les dues qüestions:

a) Expliqueu tres dels fets bèl·lics que s'esdevingueren a Catalunya durant la Guerra Civil: ofensives, batalles, bombardeigs i d'altres. (2,50 punts)

Cal que l'alumnat expliqui tres fets de guerra a Catalunya d'entre l'anada de les columnes de milícies cap a l'Aragó; les dues ofensives franquistes i la Batalla de l'Ebre, els bombardeigs aeris i navals, o la retirada envers la frontera francesa. (2,50 punts)

b) Expliqueu la vida a Catalunya durant la Guerra Civil: fets polítics, qüestions econòmiques i de subministraments; col·lectivitzacions, refugiats i d'altres. (2,50 punts)

La resposta de l'alumnat hauria d'explicar l'esclat revolucionari, el doble poder Govern - Comitè de Milícies Antifeixistes, els diferents governs de la Generalitat, l'establiment del govern central a Barcelona i les tensions entre el català i aquest (1,25 punts); les col·lectivitzacions i el decret que les regulà, i l'economia de guerra; el progressiu empitjorament dels abastiments, el problema dels refugiats i les condicions de vida a la reraguarda (1,25 punts).

19. PAU 2015 · Setembre · Sèrie 5 · Exercici 2 (Opció B)

Exercici 2

L'exercici es valorarà globalment amb 5 punts, distribuïts de la manera següent:

Pregunta 1

a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta. [0,75 punts]

Cal que l'alumnat identifiqui la font com un cartell [0,25 punts] de propaganda política que amb el títol *Aixafem el feixisme* realitzà Català Pic i edità la Comissaria de Propaganda de la Generalitat de Catalunya el 1936. [0,50 punts]

b) Digueu quin és el context històric de la font. [0,75 punts]

Cal que l'alumnat situï la font en els primers mesos de la Guerra Civil (1936-1939) a Catalunya. [0,75 punts]

c) Expliqueu el contingut de la font i comenteu-ne el missatge i la simbologia. [1 punt]

Cal que l'alumnat expliqui tant el títol *Aixafem el feixisme*, com a consigna antifeixista del bàndol republicà durant la contesa, com la imatge del símbol feixista-nazi de l'esvàstica que és trepitjat i trencat per un peu calçat amb espardenya catalana, com a símbol de la pagesia del país i en general de la lluita contra el feixisme representat pel bàndol enemic en la guerra, el franquista. [1 punt]

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues qüestions següents:

a) Expliqueu les diferents fases de l'ocupació franquista de Catalunya, abans i després de la batalla de l'Ebre, i expliqueu també aquesta darrera. Feu esment de la supressió de l'Estatut d'autonomia i dels inicis de la repressió franquista a Catalunya durant la Guerra Civil. [2,50 punts]

Cal que l'alumnat expliqui les dues fases de l'ocupació franquista del Principat, la de març-abril de 1938 i la de finals de desembre de 1938 i, enmig de les dues, la batalla de l'Ebre. Cal que faci també esment a la retirada de les tropes republicanes i de centenars de milers de refugiats cap a la frontera francesa [1,25 punts]. Cal que es refereixi a la supressió de l'Estatut ja el 1938 i l'establiment d'una repressió anticatalanista i antirepublicana ja abans del final de la contesa, amb els seus trets fonamentals. [1,25 punts]

b) Expliqueu l'aixecament militar i l'esclat de la Guerra Civil a Catalunya, la repressió que hi va haver i les causes d'aquesta repressió. Compareu-la amb la que tingué lloc a la zona franquista durant la guerra. [2,50 punts]

La resposta de l'alumnat hauria d'explicar l'aixecament militar a Catalunya, la seva derrota, l'esclat revolucionari que es donà i la repressió que es desfermà, fent referència a les patrulles de control i a la repressió [1,25 punts]. Igualment, ha de comparar aquesta repressió, no dirigida per un govern i en mans de partits i sindicats, amb la franquista, dirigida des de dalt, i el seu abast. [1,25 punts]

20. PAU 2015 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 2 (Opció B)

Exercici 2

LA BATALLA DE L'EBRE

Parte de Guerra del día de hoy. Burgos, 14 de noviembre de 1938.
En el sector del Ebro han continuado nuestras tropas la persecución del enemigo, ocupándose el pueblo de [La] Fatarella así como importantes posiciones en las estribaciones de la sierra del mismo nombre. (…) Ha quedado ocupada y limpia de enemigos una zona de más de 100 kilómetros cuadrados. Nuestro avance ha tenido una profundidad de 11 kilómetros en algunas direcciones, quedando en nuestro poder 10 kilómetros del ferrocarril de Zaragoza a Barcelona.
El material cogido al enemigo es importantísimo y da idea de la gran derrota sufrida por los rojos, pues, sólo de armamento, van contados hasta ahora 1.263 fusiles, 27 ametralladoras, varios morteros de 81 así como depósitos de municiones de todas clases.
En la cabeza de puente de Serós, una mina propia ha volado un tanque ruso del enemigo.
Nuestros aparatos han bombardeado en el día de hoy los objetivos militares del puerto de Barcelona, alcanzando los muelles y un barco. También se bombardearon las centrales eléctricas de San Adrián de Besós y la fábrica CROS, provocando explosiones.
Font: *Diario de Burgos* del 15 de novembre de 1938, pàgina 1.

Pregunta 1
a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta. [0,75 punts]

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una font primària (contemporània dels fets) [0,25 punts] consistent en el text de caire militar, un "parte" de guerra franquista del 15 de novembre de 1938. [0,50 punts]

b) Digueu quin és el context històric de la font. [0,75 punts]

Cal que l'alumnat situï la font en els últims dies de la batalla de l'Ebre, iniciada el 25 de juliol anterior, la batalla més important de la Guerra Civil i ja en l'etapa final d'aquesta. [0,75 punts]

c) Expliqueu i valoreu el contingut de la font fent referència a les dades que conté. [1 punt]

Cal que l'alumnat faci esment a les informacions que conté el "parte", que detalla avenços territorials importants, captura de material de guerra, destrucció d'un tanc rus i atacs aeris sobre determinades zones i empreses de Barcelona. La valoració de l'alumne pot incloure aspectes com posar en dubte la informació d'un "parte" de guerra –en part arma de propaganda-, o d'altres, com que se citi que el tanc és rus –també utilitzat per la propaganda-, o els bombardejos, localitzats sobre objectius específics de Barcelona, entre d'altres. [1 punt]

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues qüestions següents:

a) Expliqueu raonadament la importància de la batalla de l'Ebre en la Guerra Civil. Expliqueu el final de la guerra a Catalunya fent referència al pas de la frontera francesa i a l'inici de l'exili. [2,50 punts]

Cal que l'alumnat situï la batalla en l'últim any de la guerra; les intencions dels republicans; l'entestament de Franco per lliurar-la; i la conseqüència que tingué de desfeta de l'Exèrcit republicà a Catalunya [1,25 punts]. L'alumnat hauria d'explicar seguidament la ràpida conquesta del que quedava del Principat en mans republicanes des de finals de desembre de 1938 fins a principis de febrer de 1939, en una ofensiva gairebé sense oposició que comportà l'ocupació de Tarragona el 15 de gener de 1939, de Barcelona el 26 següent i de Girona el 4 de febrer (sense que sigui necessari que l'alumne conegui totes aquestes dates) i l'èxode d'un enorme contingent de tropes i població civil que, després de diversos dubtes, serà autoritzat a creuar la frontera francesa i serà confinat a camps de concentració improvisats a les platges de la zona de Perpinyà, com Argelers-sur-Mer, entre d'altres. [1,25 punts]

b) Expliqueu l'alçament i l'inici de la Guerra Civil a Catalunya fins als Fets de Maig de 1937, i expliqueu també aquests darrers. [2,50 punts]

Cal que l'alumnat expliqui el fracàs de l'alçament militar a Catalunya, els combats a Barcelona iniciats el 19 de juliol i la derrota dels alçats; la creació del Comitè de Milícies Antifeixistes i la repressió; les patrulles de control; la destrucció de patrimoni religiós; la sortida de columnes cap als fronts [1,25 punts]; les col·lectivitzacions; la dualitat de poders, les tensions entre el govern de la Generalitat i la CNT i el POUM i els Fets de Maig de 1937, explicant què foren, incloent-hi la intervenció del govern central, i llurs conseqüències, entre les quals cal citar la repressió de la CNT i del POUM, la fi de l'hegemonia anarcosindicalista i l'increment del poder del PSUC, entre d'altres. [1,25 punts]

21. PAU 2015 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 2 (Opció B)

Exercici 2

Pregunta 1

a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta. (0'75 punts)

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una reproducció o gravat, o dibuix, o imatge, (0'25 punts) de dues banderes espanyoles, la republicana i la franquista. (0'50 punts).

b) Digueu quin és el context històric de la font. (0'75 punts)

Cal que l'alumnat situï la font durant la Guerra Civil encara que també serà acceptable si situa la número 1 també durant la República i la 2 també durant el Franquisme. (0,75 punts)

c) Identifiqueu i compareu les imatges 1 i 2, i esmenteu les diferències que hi observeu. (1 punt).

Cal que l'alumnat identifiqui les dues banderes i es fixi en que la 1 és tricolor i la 2 bicolor; que ambdues inclouen variants de l'escut d'Espanya, amb el lema "Plus Ultra"; i que la 2 inclou una àliga amb el lema "Una Grande Libre". També es podrà tenir en compte la presència d'una corona mural en la bandera republicana (1 punt)

Pregunta 2
Contesteu UNA de les dues qüestions següents:

a) Expliqueu les diferents fases de la Guerra Civil espanyola des del punt de vista militar.
[2,5 punts]

L'alumnat hauria d'explicar les fases de la guerra civil des del punt de vista bèl·lic, situant-les alhora cronològicament: La fase inicial (Pas de l'Estret, Andalusia, Extremadura, Toledo), Madrid i les batalles als seus voltants, conquesta del Nord, Terol, tall de la zona republicana en dues parts, atac a València, la batalla de l'Ebre, conquesta final de Catalunya i ocupació de la zona centre. (2'50 punts).

b) Expliqueu UN dels dos conflictes interns següents que s'esdevingueren durant la Guerra Civil: els Fets de Maig del 1937 o la unificació de falangistes i carlins del mes d'abril del mateix any. Expliqueu també l'etapa final de la guerra, des del gener fins a l'abril del 1939.
[2,5 punts]

L'alumnat ha d'explicar un dels conflictes que es donaren, d'entre els Fets de Maig de 1937 a Catalunya o la crisi produïda per la unificació de falangistes i carlins per crear al partit únic el 1937 (1,25 punts); hauria d'explicar igualment l'avenç sobre Catalunya de gener de 1939, l'ocupació del Principat, el pas de la frontera de centenars de milers de refugiats, els bombardeigs sobre Catalunya, l'esclat d'una guerra civil entre els republicans arran del cop del coronel Casado i finalment l'ocupació de la Zona Centre-Oriental i la fi de la (1'25 punts).

22. PAU 2014 · Setembre · Sèrie 5 · Exercici 2 (Opció A)

Exercici 2

L'exercici es valorarà globalment amb 5 punts, distribuïts de la següent manera:

Pregunta 1

a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta. (0'75 punts)

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una fotografia (0'25 punts) de l'Aviazione Legionaria Italiana que mostra els impactes de bombes llançades des dels seus avions sobre la ciutat de Barcelona el 18 de març de 1938. (0'50 punts).

b) Digueu quin és el context històric de les dades que proporciona la font. (0'75 punts)

Cal que l'alumnat situï la font el 1938, en plena Guerra Civil a Catalunya. (0'75 punts)

c) Descriviu i comenteu el contingut de la font. (1 punt)

Cal que l'alumnat descriveixi la fotografia, on s'observen els impactes de bombes sobre la ciutat i comenti la concentració d'impactes en una àrea específica (1 punt). .

Pregunta 2

Contesteu només UNA de les dues qüestions:

a) Expliqueu quins suports internacionals tingueren els dos bàndols enfrontats en la Guerra Civil i la seva importància. Expliqueu DUES batalles de la Guerra Civil, raonant la seva importància. (2'50 punts)

L'alumnat s'hauria de referir al suport de l'Alemanya nazi i de la Itàlia feixista, entre d'altres, al bàndol franquista i la de la URSS al republicà, entre d'altres, i especificar-ne la importància en termes de material subministrat, homes (Legió Cóndor, unitats italianes, Brigades Internacionals); també es pot fer esment a l'Acord de No Intervenció i el seus incompliments (1'25 punts); l'alumne ha d'explicar seguidament dues batalles de la guerra, raonant la seva importància d'entre les relacionades amb els intents de conquesta de Madrid –Brunete, Guadalajara-; d'Aragó –Belchite-; la de Terol; o la de l'Ebre. Es qualificarà amb la meitat de la puntuació d'aquesta part de la pregunta cadascuna de les dues batalles explicades. (1'25 punts).

b) Expliqueu els diferents tipus de fets bèl·lics (batalles, retirades i bombardejos) que es donaren a Catalunya durant la Guerra Civil.

Cal que l'alumnat expliqui els fets de guerra que es donaren a Catalunya, com el principal fet de guerra -la batalla de l'Ebre-, situant-la cronològicament i explicant-la breument; l'ofensiva franquista final sobre Catalunya i la retirada i èxode provocats; i els bombardejos que va patir la població catalana.(2,50 punts).

23. PAU 2014 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 2 (Opció A)

Exercici 2

L'exercici es valorarà globalment amb 5 punts, distribuïts de la següent manera:

Pregunta 1

a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta. (0'75 punts)

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una fotografia d'un bitllet, o un bitllet (0,25 punts) d'una pesseta emès per l'Ajuntament d'Altafulla el 20 de novembre de 1937. (0'50 punts).

b) Digueu quin és el context històric de les dades que proporciona la font. (0'75 punts)

Cal que l'alumnat situï el contingut de la font durant la Guerra Civil (1936-1939) a Catalunya, en concret el 20 de novembre de 1937. (0'75 punts).

c) Descriviu i comenteu el contingut de la font. (1 punt)

Cal que l'alumnat expliqui que es tracta d'una fotografia d'un bitllet de curs legal, d'una pesseta, bitllet emès per l'Ajuntament d'Altafulla el 20 de novembre de 1937, on consten les signatures de l'alcalde i del dipositari d'aquesta població del Tarragonès i que conté una il·lustració amb una figura i motius naturals. (1 punt)

Pregunta 2

Contesteu només UNA de les dues qüestions:

a) Expliqueu la situació de Catalunya durant la Guerra Civil. Feu esment de l'etapa revolucionària, de les col·lectivitzacions, l'economia de guerra, del problema dels refugiats i de les condicions de vida a la rereguarda. (2'50 punts) . (2'50 punts)

La resposta de l'alumnat hauria d'explicar l'esclat revolucionari, el doble poder govern-Comitè de Milícies Antifeixistes, les col·lectivitzacions i el decret que les regulà, la creació de la Comissió d'Indústries de Guerra i l'economia de guerra (1'25 punts); el progressiu empitjorament dels abastiments, el problema dels refugiats i les condicions de vida a la rereguarda (1'25 punts).

b) Compareu la situació política dels dos bàndols –el republicà i el franquista- durant la Guerra Civil; concretament, els dos tipus d'estat, i les condicions de vida i la repressió a la rereguarda dels dos bàndols. (2'50 punts)

La resposta de l'alumnat s'ha de centrar a comparar els dos tipus d'estat, un de dictatorial i caire feixista o semi-feixista i l'altre democràtic però sense eleccions i amb diferents contrapoders; a les diferents condicions de vida, sent en general millors les condicions alimentàries a la franquista però ambdues amb problemes d'abastiments, i a les dues repressions, la franquista i l'exercida a territori republicà, i llurs diferències, essent la primera dirigida des del poder únic i l'altre menys centralitzada, i de diferents abasts. (2'50 punts)

24. PAU 2013 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 2 (Opció B)

Exercici 2

Pregunta 1

a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta (0'75 punts)

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una de tipus primari (contemporània dels fets) (0'25 punts) consistent en un text de caràcter polític, en concret un informe del Comitè Nacional de la CNT presentat a València, el 6 de juny de 1937. (0'50 punts).

b) Digueu quin és el context històric de les dades que proporciona la font. (0'75 punts)

Cal que l'alumnat situï l'informe durant el primer any de la Guerra Civil en relació amb les tensions que han esclatat el maig de 1937 a Catalunya entre la CNT i altres forces i la Generalitat, el PSUC i ERC entre d'altres, Fets en els quals la CNT ha perdut una part important dels poders que mantenia des de l'esclat de la guerra. (1 punt)

c) Expliqueu el contingut de la font. (1 punt)

Cal que l'alumnat expliqui la versió dels fets que dona el Comitè Nacional de la CNT d'un esdeveniment central dels Fets de Maig de 1937, la presa de l'edifici de la Telefònica de Barcelona per les forces del PSUC i d'Estat Català, que s'interpreten en clau d'una batalla general contra el poder de la CNT (1 punt)

Pregunta 2

Contesteu només UNA de les dues qüestions:

a) Expliqueu l'evolució econòmica i política de Catalunya durant la Guerra Civil, fent esment a la dualitat de poder del 1936, a les col·lectivitzacions, als Fets de Maig de 1937, a l'establiment del govern central a Barcelona i al problema dels refugiats. (2'50 punts)

Cal que l'alumnat expliqui la dualitat de poders a Barcelona entre el govern de la Generalitat i el Comitè de Milícies Antifeixistes, així com la progressiva recuperació del poder per la Generalitat amb el Govern Tarradellas, la promulgació del decret de col·lectivitzacions (1'25 punts); a les causes dels Fets de Maig de 1937 i llurs conseqüències, a l'establiment del govern central a Barcelona i al fet de l'arribada creixent de refugiats d'altres parts de la zona republicana (1'25 punts).

b) Expliqueu el final de la Guerra Civil a Catalunya i esmenteu, explicant-les raonadament, TRES de les causes de la derrota republicana. (2'50 punts)

Cal que l'alumnat expliqui l'ofensiva franquista de finals de desembre de 1938 i el progressiu i ràpid avenç cap a la frontera francesa, amb els bombardejos i èxode a França (1'25). Cal igualment que raoni les causes de la derrota republicana esmentant tres de les seves possibles causes, com la desproporció en l'ajut extern als dos bàndols; la major desorganització dins del bàndol republicà; les tensions internes també dins del bàndol republicà; la diferència en l'eficàcia militar dels dos exèrcits; entre d'altres, que es valoraran (1'25 punts).

25. PAU 2012 · Setembre · Sèrie 4 · Exercici 2 (Opció B)

Exercici 2

L'exercici es valorarà globalment amb 5 punts, distribuïts de la següent manera:

a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta. (0'75 punts)

Cal que l'alumnat identifiqui la font com un cartell (0'25 punts) de propaganda política republicana, en concret de la Junta Delegada de Defensa de Madrid on es fa referència a l'existència de l'Exèrcit Popular que inclou totes les milícies (0'50 punts).

b) Digueu quin és el context històric de les dades que proporciona la font. (0'75 punts)

Cal que l'alumnat contextualitzi el cartell durant la Guerra Civil Espanyola (1936-1939) en concret en relació amb la creació de l'Exèrcit Popular de la República (0'75 punts).

c) Comenteu el missatge i els símbols continguts a la font. (1 punt)

El comentari de l'alumnat ha de referir-se a la creació o existència d'un Exèrcit Popular que inclou les milícies de partits i sindicats (0'50 punts); així com a la simbologia de les banderes regionals i d'organitzacions polítiques i sindicals i de la República representades a la font (0'50 punts).

Pregunta 2

a) Expliqueu l'evolució política de l'Espanya de Franco durant la Guerra Civil.(2,5 punts)

La resposta de l'alumnat hauria d'incloure la designació de Franco com Cap de l'Estat i *Generalísimo*; la supressió de les llibertats i de la democràcia, així com la supressió de les reformes republicanes; la creació del partit únic Falange Española Tradicionalista y de las JONS per unificació de falangistes i carlins i la seva importància (1'25 punts); la formació del primer govern el 1938; què va ser el Fuero del Trabajo (1938) i com s'organitzà el control i l'enquadrament de la població (1,25 punts)

b) Expliqueu l'evolució militar de la Guerra Civil. (2'50 punts)

La resposta de l'alumnat hauria d'incloure una breu descripció de les principals etapes militars de la guerra civil: les de la zona centre que tenien per objectiu final la presa de la capital, la conquesta del Nord, la batalla de Terol i la partició de la zona republicana (1'25 punts), així com la Batalla de l'Ebre, ocupació de Catalunya i ocupació de la zona centre (1'25 punts) fent esment igualment a les principals batalles o fets bèll.ics que es donaren dins cadascuna. (L'alumnat podrà aconseguir la màxima puntuació amb qualsevol resposta que inclogui les fases esmentades, independentment de la puntuació parcial indicada)

26. PAU 2012 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 2 (Opció A)

Exercici 2.

L'exercici es valorarà globalment amb 5 punts, distribuïts de la següent manera:

Pregunta 1.

a) Descriviu de quin tipus de font es tracta i digueu de què tracta. (0'75 punts)

Cal que l'alumnat identifiqui la font com un mapa (0'25 punts) en el qual hi son representant el nombre de morts per la violència revolucionària dels mesos de juliol, agost i setembre de 1936 a Catalunya per comarques. (0'50 punts).

b) Digueu quin és el context històric de les dades que proporciona la font. (0'75 punts)

Cal que l'alumnat contextualitzi les dades que proporciona la font en el període de la Guerra Civil a Catalunya, en concret en els seus primers tres mesos, quan esclatà i tingué la seva màxima virulència la violència revolucionària desfermada en el territori, que havia romàs addicte a la República. (0'75 punts).

c) Digueu les comarques amb 201 morts i més, i les de menys de 50 i comenteu les possibles causes del diferent número de morts. (1 punt)

Cal que l'alumnat citi les comarques amb més de 201 morts (el Barcelonès en primer lloc, l'única amb més de 1.000 morts,i després el Segrià, Osona, el Bages i el Vallès Occidental) i les de menys de 50 (Val d'Aran, Pallars sobirà, Pallars Jussà, Alt Urgell, Cerdanya, Solsonès i Urgell) i que apunti com a possibles causes la demogràfica i les majors o menors activitats obrera i/o pagesa.

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues opcions:

a) Expliqueu l'esclat de la Guerra Civil a Catalunya, la violència revolucionària, què va ser el Comitè de Milícies Antifeixistes i l'evolució de la situació política i econòmica al Principal fins als Fets de Maig, sense explicar-los. (2'50 punts)

La resposta de l'alumnat ha d'incloure el fracàs de l'alçament militar a Catalunya, l'esclat de violència revolucionària, les seves causes, protagonistes i víctimes, la qüestió del poder amb el Comitè de Milícies Antifeixistes, el procés de col·lectivitzacions (1,25 punts) i la progressiva recuperació del control per part del Govern Tarradellas, el Decret de Col·lectivitzacions i la creació d'una dualitat de poders de fet entre la Generalitat i les forces que li donaven suport, com ERC i el PSUC entre d'altres i forces com la CNT-FAI i el POUM (1,25 punts)

b) Expliqueu els Fets de Maig i l'evolució política i militar de la Guerra Civil a Catalunya fins al seu final. (2'50 punts)

La resposta de l'alumnat ha d'incloure una explicació de les causes dels Fets de Maig, el seu desenvolupament i conseqüències així com el trasllat del govern republicà a Barcelona i les relacions amb la Generalitat (1,25 punts) així com els fets de guerra al principal, incloent l'enviament de columnes a l'Aragó, la Batalla de l'Ebre i l'ocupació franquista del territori, esmentant la retirada i pas de la frontera i situant aquests fets cronològicament (1, 25 punts).

27. PAU 2012 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 2 (Opció A)

Exercici 2.

L'exercici es valorarà globalment amb 5 punts, distribuïts de la següent manera:

Pregunta 1

a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta. (0'75 punts)

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una fotografia (0'25 punts) on es mostra una imatge d'un carrer de Madrid el 1936 amb una gran pancarta on es pot llegir la consigna *¡No pasarán!* (0'50 punts)

b) Digueu quin és el context històric de les dades que proporciona la font. (0'75 punts)

Cal que l'alumnat contextualitzi la font durant la Guerra Civil, el mes de novembre de 1936 i enmig de l'ofensiva franquista per prendre la capital d'Espanya. (0'75 punts).

c) Comenteu els textos de la pancarta: *¡NO PASARÁN!*; *El Fascismo quiere conquistar Madrid*; *Madrid será la tumba del Fascismo*. (1 punt)

Cal que l'alumnat comenti les frases en el sentit de ser consignes que busquen mobilitzar la població de Madrid envers la resistència enfront dels atacs franquistes (*NO PASARÁN!*) i d'un enemic qualificat de *Fascismo*, així com també que la resistència portarà a la victòria (*la tumba del Fascismo*) (1 punt)

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues qüestions:

a) Expliqueu l'evolució política de l'Espanya republicana durant la Guerra Civil. (2'50 punts)

La resposta de l'alumnat ha d'explicar la situació revolucionària que es desferma a partir de l'esclat de la guerra, incloent la repressió, les col·lectivitzacions, el govern presidit per Largo Caballero i la importància creixent del Partit Comunista (1,25 punts); Igualment, ha de fer referencia als governs de Negrín des de maig de 1937, a la reorganització i enfortiment de l'Estat; a l'Exèrcit Popular; a l'estratègia de Negrín; i a la desfeta de la zona republicana des de finals de 1938, que portarà a la derrota. n(1,25 punts).

b) Expliqueu la Guerra Civil des del punt de vista militar, destacant les diferents fases i explicant DOS dels fets d'armes més importants. (2'50 punts)

L'alumnat ha de fer esment a les dues zones, descrivint-les, a l'avenç franquista de l'estiu de 1936; als intents de presa de Madrid; a les batalles de Brunete, Guadalajara i Belchite; a l'ofensiva contra Catalunya, cap a València i a la Batalla de l'Ebre, a l'ocupació de Catalunya i a l'ocupació de la zona centre (1,25) explicat breument dos fets d'armes dels anteriors (1,25 punts).

28. PAU 2011 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 2 (Opció A)

Exercici 2

L'exercici es valorarà globalment amb 5 punts, distribuïts de la següent manera:

Pregunta 1
a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta. (0'75 punts)

Cal que l'alumnat identifiqui la font com un cartell (0'25 punts) de propaganda de la Generalitat de Catalunya que conté dues consignes referides al treball agrícola durant la guerra.(0'50 punts).

b) Digueu quin és el context històric de la font. (0'75 punts)

Cal que l'alumnat contextualitzi la font l'any 1937, durant el primer any de la Guerra Civil en la que Catalunya lluita contra el bàndol rebel o franquista (0'75 punts).

c) Comenteu les consignes contingudes en la font.
[1 punt]

Cal que l'alumnat comenti la primera consigna en el sentit de la necessitat de no deixar que el treball al camp disminueixi i per tant la seva producció quan una part dels pagesos han marxat al front i la segona en el sentit complementari de l'anterior i referida a la necessitat de suplir la mà d'obra agrícola que ha marxat al front precisament per lluitar per la llibertat i el benestar de la població. (='50 cada comentari, 1 punt en total)

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues opcions:

a) Expliqueu l'esclat de la Guerra Civil a Catalunya, l'etapa revolucionària i la dualitat de poders, l'organització de l'economia i els Fets de Maig.
[2,50 punts] a)Expliqueu l'esclat de la Guerra Civil a Catalunya, l'etapa revolucionària i la dualitat de poders, l'organització de l'economia i els Fets de Maig.

Cal que l'alumnat expliqui el fracàs de l'alçament militar, la constitució del Comitè de Milícies Antifeixistes i la seva obra, la pèrdua de poder de la Generalitat, l'aparició de comitès a nivell local, l'esclat revolucionari, la repressió -el seu caràcter, protagonistes i efectes-, el procés de col·lectivitzacions, l'enviament de columnes als fronts (1'25 punts). La progressiva recuperació del poder per la Generalitat, la promulgació del decret de col·lectivitzacions i la conformació d'una situació dual de poder entre la Generalitat i les forces que li donaven suport, entre elles, destacadament ERC i el PSUC, i forces com la CNT-FAI i el POUM, situació que acabarà portant als Fets de Maig de 1937, dels quals s'explicaran els trets bàsics. (1'25 punts).

b) Expliqueu els fets d'armes a Catalunya durant la Guerra Civil, incloent fronts de guerra, batalles i bombardeigs.
[2,50 punts]

Cal que l'alumnat expliqui, quant a fets d'armes, l'enviament de milícies al front d'Aragó de 1936, l'ocupació franquista de part de les províncies de Tarragona i de Lleida i l'arribada al mar. La Batalla de l'Ebre de la segona meitat de 1938 i l'ocupació final de Catalunya de desembre a febrer de 1939 i la marxa cap a l'exili. Els bombardejos que va patir el Principat durant la contesa. (2'50 punts).

29. PAU 2010 · Setembre · Sèrie 2 · Exercici 2 (Opció A)

Exercici 2

L'exercici es valorarà globalment amb 5 punts, distribuïts de la següent manera:

Pregunta 1

a) Descriviu de quin tipus de font es tracta i digueu de què tracta. (0'75 punts)

Cal que l'alumnat identifiqui la font com un mapa històric (0'25 punts) de la guerra civil espanyola on es mostren les diferents extensions de la "zona nacional" a cinc moments diferents així com les principals ofensives militars llançades des d'ambdues zones. (0'50 punts)

b) Digueu quin és el context de les dades que proporciona la font. (0'75 punts)

Cal que l'alumne contextualitzi la font referida a la guerra civil espanyola que es donà entre el 18 de juliol de 1936 i l'1 d'abril de 1939 en la qual s'enfrontaren la República amb els militars i civils sublevats en un intent de cop d'Estat que, en fracassar, portà a la guerra (0'75 punts)

c) Descriviu breument l'eixamplament de la "zona nacional" al llarg de la guerra segons la font. (1 punt)

Cal que l'alumnat dedueixi de la font les successives ampliacions del territori "nacional" fins a desembre de 1936 (a Castella, Andalusia i Extremadura principalment), fins a desembre de 1937 (al Nord) (0'50 punts); fins a desembre de 1938 (a l'Aragó, País Valencià i Catalunya) i fins a febrer de 1939 (a Catalunya) (0'50 punts).

Pregunta 2

a) Expliqueu l'inici de la guerra, la composició política i social dels dos bàndols i l'esclat revolucionari a la zona republicana. (2'50 punts)

La resposta de l'alumnat hauria d'incloure una explicació de l'intent de cop d'Estat, les zones on els militars sublevats triomfaren i on no, els suports civils dels sublevats i la conformació de les dues Espanyes (1'25 punts) i l'esclat revolucionari a la zona republicana, amb referència a l'aparició de formes de poder alternatiu en forma de nous òrgans; comitès locals i patrulles de control; a la repressió, incautacions i debilitament de l'estat (1'25 punts).

b) Expliqueu l'evolució militar de la guerra civil. (2'50 punts)

La resposta de l'alumnat hauria d'incloure una breu descripció de les principals etapes militars de la guerra civil: les de la zona centre que tenien per objectiu final la presa de la capital, la conquesta del Nord, la batalla de Terol i la partició de la zona republicana (1'25 punts), així com la Batalla de l'Ebre, ocupació de Catalunya i ocupació de la zona centre (1'25 punts) fent esment igualment a les principals batalles o fets bèl·lics que es donaren dins cadascuna. (La partició de la puntuació d'aquesta pregunta és indicativa. Es valorarà amb la màxima qualificació qualsevol redactat que inclogui les etapes citades)

30. PAU 2010 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 2 (Opció B)

Exercici 2

Pregunta 1

a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta. (0'75 punts)

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una de tipus primari (contemporània dels fets) (0,25 punts) consistent en un document públic de caràcter militar, un "parte" o comunicat de guerra de l'exèrcit republicà on es descriuen les operacions de pas del riu Ebre i els avenços i captures d'homes i material aconseguits. (0'50 punts)

b) Digueu quin és el context històric de la font. (0'75 punts)

L'alumnat ha de situar la font durant la Guerra Civil, en concret el 25 de juliol de 1938 de l'inici de la Batalla de l'Ebre, que durarà fins al mes de novembre següent. (0'75 punts)

c) Comenta breument les referències al creuament del riu Ebre i a l'aviació contingudes a la font. (1 punt)

El redactat de l'alumnat hauria de fer referència a les característiques del creuament – per sorpresa o vencent la resistència-, al seu èxit (0'50 punts) i als enfrontaments aèris entre la que qualifica expressament d'aviació ítalo-alemanya i la defensa antiaèria. (0'50 punts)

Pregunta 2

Contesteu UNA de les dues opcions:

a) Expliqueu l'esclat de la Guerra Civil a Catalunya i els principals esdeveniments polítics, econòmics i socials fins als Fets de Maig de 1937, incloent-hi aquests últims. (2'50 punts)

La resposta de l'alumnat hauria d'enquadrar cronològicament el fracàs de l'alçament militar, la constitució del Comitè de Milícies Antifeixistes i la seva assumpció de poders, la pèrdua de poder de la Generalitat, l'aparició de comitès a nivell local, l'esclat revolucionari, la repressió -el seu caràcter, protagonistes i efectes-, el procès de col.lectivitzacions, la creació de la Comissió d'Indústries de Guerra, l'enviament de columnes als fronts (1'25 punts), així com la progressiva recuperació del poder per la Generalitat, la promulgació del decret de col.lectivitzacions i la conformació d'una situació dual de poder entre la Generalitat i les forces que li donaven suport, entre elles, destacadament ERC i el PSUC, i forces com la CNT-FAI i el POUM, situació que acabarà portant als Fets de Maig de 1937, dels quals s'explicaran els trets bàsics. (1'25 punts).

b) Expliqueu la Guerra Civil a Catalunya des dels Fets de Maig (sense explicar-los) fins al final de la guerra. (2'50 punts)

La resposta de l'alumnat hauria d'incloure les conseqüències dels Fets de Maig de 1937, incloent-hi la pèrdua d'influència de la CNT i la il.legalització del POUM, la formació d'un nou govern presidit també per Companys, el trasllat del govern de la República a Barcelona d'octubre del mateix any, amb el retall de poders de la Generalitat que suposà, les dues ofensives franquistes sobre Catalunya –la de març/abril de 1938 i la de desembre de 1938-, enmig de les quals es donà la Batalla de l'Ebre (1'25 punts), els bombardeigs franquistes, la qüestió dels refugiats, l'ocupació de Catalunya en dues fases, la derogació de l'Estatut i el pas de la frontera francesa del govern de la Generalitat i de la República, així com centenars de milers de civils i de combatents (1'25 punts).

31. PAU 2009 · Setembre · Sèrie 1 · Exercici 2 (Opció A)

Exercici 2

L'exercici es valorarà globalment amb 5 punts, distribuïts de la següent manera:

Pregunta 1

a) Descriviu de quin tipus de font es tracta i digueu de què tracta (0'50 punts)

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una de tipus primari (contemporània dels fets) consistent en un text de caire polític o polític-administatiu, una ordre reproduïda d'un llibre d'Història (0'25 punts) que tracta de les instruccions que el Departamento de Patrullas de Control dóna als diferents membres de les patrulles referides a com procedir amb els detinguts una vegada han estat arrestats (0'25 punts).

b) Contextualitzeu la font històricament (0'75 punts)

Cal que l'alumnat identifiqui la data de la font (4 de setembre de 1936) com dels primers temps de la Guerra Civil, quan el poder efectiu a Catalunya romania en mans del Comitè de Milícies Antifeixistes, del qual depenia l'ordre públic, i el Departamento de Patrulles de Control. Cal que l'alumnat situï la font enmig del context revolucionari i, sobretot, repressiu dels primers mesos de la guerra i el paper exercit per partits i sindicats obrers, destacant, entre d'altres, el de la CNT-FAI.

c) Expliqueu les ordres que inclou la font. (0'75 punts)

L'alumnat ha explicar les instruccions contingudes en la ordre, que estan referides en concret a l'obligació d'aixecar atestats i per tant deixar constància escrita de l'actuació de la patrulla;

a l'obligació de lliurar els detinguts a la seu de les patrulles; una crida a que l'actuació de la patrulla respongui a criteris justificats i sigui controlada des de la direcció; i a la necessitat de controlar les denúncies que es reben en contra d'elements presumptament feixistes per tal de poder verificar-ne la veracitat mitjançant careigs. En general es desprèn del text una voluntat de controlar i acabar amb abusos de tot signe de les patrulles de control per part de la direcció de les mateixes.

Pregunta 2

a) Expliqueu l'esclat de la Guerra Civil a Catalunya i els principals esdeveniments polítics, econòmics i socials fins als Fets de Maig de 1937. (1'50 punts)

El redactat de l'alumnat hauria d'explicar i enquadrar cronològicament el fracàs de l'alçament militar, la constitució del Comitè de Milícies Antifeixistes i la seva assumpció de poders, la pèrdua de poder de la Generalitat, la repressió -el seu caràcter, protagonistes i efectes-, el procés de col·lectivitzacions, la creació de la Comissió d'Indústries de Guerra, l'enviament de columnes als fronts, així com la progressiva recuperació del poder per la Generalitat amb el Govern Tarradellas, la promulgació del decret de col·lectivitzacions i la conformació d'una situació dual de poder entre la Generalitat i les forces que li donaven suport, entre elles, destacadament el PSUC, i forces com la CNT-FAI i el POUM, situació que acabarà portant als Fets de Maig de 1937, dels quals s'explicaran els fets bàsics.

b) Expliqueu el significat de la Batalla de l'Ebre en el procés del final de la guerra a Catalunya. (1'50 punts)

L'alumnat hauria de situar cronològicament la batalla de l'Ebre dins la guerra i explicar les causes, desenvolupament i desenllaç de la batalla; hauria de ser també capaç de relacionar la derrota republicana a la batalla de l'Ebre amb la subsegüent debilitat de l'exèrcit popular republicà per fer front a l'ofensiva final franquista (que haurà de situar també cronològicament) contra el Principat; s'hauria igualment de referir al pas de la frontera francesa de centenars de milers de combatents i civils i a llurs vicissituds.

32. PAU 2009 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 2 (Opció A)

Exercici 2

L'exercici es valorarà globalment amb 5 punts, distribuïts de la següent manera:

Pregunta 1

Font: Cartell del Partit Socialista Unificat de Catalunya. 1938.

Pregunta 1

a) Descriviu de quin tipus de font es tracta i digueu de què tracta (0'50 punts)

Cal que l'alumnat identifiqui la font com un cartell de propaganda política del PSUC de 1938 (0'25 punts) on es fa una al·legoria de l'Onze de Setembre, festa nacional de Catalunya a través de la consigna "Dia de l'afermament de la voluntat de resistir i vèncer per les llibertats dels homes i dels pobles", una representació de l'estàtua de Rafael de Casanova i les banderes catalana, soviètica i espanyola (0'25 punts).

b) Contextualitzeu la font històricament (0'75 punts)

Cal que l'alumnat situï cronològicament el cartell en la segona part de la guerra, en plena batalla de l'Ebre, en un mes en el qual també es celebra la Conferència de Munich, que frustrarà les esperances de l'esclat d'un conflicte europeu que pugui alleugerir la situació de les armes republicanes.

c) Expliqueu quin missatge transmet la font. (0'75 punts)

Cal que l'alumnat expliqui que el missatge del cartell del PSUC inclou tant una consigna que busca destacar el caràcter de la Guerra Civil en tant que lluita per la preservació de les llibertats dels pobles –en aquest cas el català- i de les llibertats en general, en un missatge fonamentalment defensiu i de resistència, com ressaltar l'amistat i suport que la Unió Soviètica està donant al bàndol republicà.

Pregunta 2

a) Expliqueu dues de les causes de la Guerra Civil espanyola. (1'50 punts)

La resposta de l'alumnat pot incloure des de causes de fons de la guerra (com l'existència de masses de pagesos sense terra al sud i sud-oest d'Espanya, l'agudització de la crisi econòmica i les creixents tensions socials, entre d'altres) fins altres més conjunturals (com la no acceptació per part de les dretes espanyoles i les oligarquies econòmiques de la seva derrota electoral de febrer de 1936, la creixent crispació política i social de la primavera de 1936 o el fracàs de l'alçament o cop d'Estat que pretenia prendre el poder i que, en fracassar a tota una part del país, portà a la Guerra Civil.

b) Sintetitzeu l'esclat revolucionari de juliol de 1936 a Catalunya i l'evolució de la situació política, econòmica i social fins als Fets de Maig de 1937, i expliqueu aquests fets. (1'50 punts)

La resposta de l'alumnat hauria d'explicar i enquadrar cronològicament el fracàs de l'alçament militar, la constitució del Comitè de Milícies Antifeixistes i la seva assumpció de poders, la pèrdua de poder de la Generalitat, la repressió -el seu caràcter, protagonistes i efectes-, el procés de col·lectivitzacions, la creació de la Comissió d'Indústries de Guerra, l'enviament de columnes als fronts, així com la progressiva recuperació del poder per la Generalitat amb el Govern Tarradellas, la promulgació del decret de col·lectivitzacions i la conformació d'una situació dual de poder entre la Generalitat i les forces que li donaven suport, entre elles, destacadament el PSUC, i forces com la CNT-FAI i el POUM, situació que acabarà portant als Fets de Maig de 1937, dels quals s'explicaran els trets bàsics.

33. PAU 2009 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 2 (Opció A)

Exercici 2

L'exercici es valorarà globalment amb 5 punts, distribuïts de la següent manera:

Pregunta 1

a) Descriviu de quin tipus de font es tracta i digueu de què tracta (0'50 punts)

Cal que l'alumnat identifiqui la font com un cartell de propaganda política republicana, en concret de la Junta Delegada de Defensa de Madrid (0'25 punts) on es denúncia la presència de tropes italianes entre els enemics de la República (0'25 punts).

b) Contextualitzeu històricament la font. (0'75 punts)

Cal que l'alumnat contextualitzi el cartell durant la Guerra Civil Espanyola (1936-1939) i dins la intervenció de potències estrangeres al costat del bàndol franquista, en concret de l'ajut feixista italià (0'75 punts).

c) Expliqueu quin missatge transmet la font. (0'75 punts)

El comentari de l'alumnat hauria de fer referència a la consigna "Levantaos contra la invasión italiana de España" en tant que crida a la població de l'Espanya republicana a la participació en la guerra contra els franquista apel·lant a la lluita contra un invasor estranger, en aquest cas, el que representa Itàlia (0'75 punts).

Pregunta 2

a) Expliqueu el procés d'internacionalització de la Guerra Civil fent esment al paper de les potències europees i a la No Intervenció. (1'50 punts)

La resposta de l'alumnat hauria d'incloure els suports que els dos bàndols trobaren a l'exterior, fent esment al que l'Alemanya nazi, la Itàlia feixista i el Portugal salazarista prestaren al bàndol rebel, amb reconeixement diplomàtic, enviament de tropes i venda d'armes; i al suport de la URSS i de Mèxic a la República, amb venda d'armes, enviament de tècnics i creació de les Brigades Internacionals -després d'una crida a l'efecte de la Internacional Comunista (0'75 punts). Hauria també de fer referència a la política de No Intervenció auspiciada per Anglaterra i França, amb l'establiment d'un Comitè Internacional de No Intervenció i a les raons subjacents a aquesta política per part d'anglesos i francesos, (fonamentalment la voluntat d'evitar que el conflicte espanyol es convertís en una nova guerra a Europa, així com la defensa dels propis interessos econòmics a Espanya). (0'75 punts).

b) Sintetitzeu les fases de la guerra civil des del punt de vista militar. (1'50 punts)

La resposta de l'alumnat hauria de sintetitzar les principals fases de la guerra civil des del punt de vista bèl·lic, situant-les alhora cronològicament: La fase inicial (pas de l'Estret, Andalusia, Extremadura, Toledo) (juliol-octubre de 1936), Madrid i les batalles als seus voltants (novembre 1936-març de 1937), conquesta del Nord (març-octubre de 1937), batalla de Terol, tall de la zona republicana en dues parts i atac a València (desembre 1937-juny de 1938), batalla de l'Ebre i conquesta final de Catalunya (juliol de 1938-febrer de 1939) i ocupació de la zona centre (març de 1939) (1'50 punts).

34. PAU 2007 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 1 (Opció A)

OPCIÓ A

Exercici 1: La Guerra Civil a Catalunya.

A l'exercici es proposa la verificació dels següents objectius terminals 15, 16, 17, i 18 que es corresponen amb el bloc de continguts conceptuals 3.5 i amb els de continguts procedimentals 1.4, 2.1, 3.1, 3.3, 4.1, 4.2, 4.3 i 4.4 . També es verifica els aprenentatges referits al punt 6 del document de concreció curricular *(La Guerra Civil).*

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, distribuïts de la manera següent:

1) Identifiqueu les idees principals del text i situeu-lo en el seu context històric. [1 punt]

L'alumnat ha de descriure les idees principals del text, és a dir, la situació en què es trobava Barcelona, després del fracàs de la insurrecció de las tropes colpistes. Es valorarà positivament que l'alumnat expliqui la rellevància de la CNT-FAI a Barcelona i la seva influència en el Govern de la Generalitat presidit per Companys. El context històric cal centrar-lo en els dos dies següents a l'esclat de la Guerra Civil a Barcelona, després de frenar la insurrecció de les forces colpistes.

2) Per quina raó Companys afirma davant els membres de la CNT-FAI que són «els amos de la ciutat»? [1,5 punts]

L'alumnat explicarà l'expressió del president Companys a partir del fet que van ser els anarquistes els que van participar més activament, al comptar amb la milícia més nombrosa, en la derrota dels colpistes a Barcelona. Aquesta va permetre els anarquistes que iniciessin el seu projecte de revolució social.

3) Expliqueu breument l'organització de la Catalunya revolucionària entre el juliol del 1936 i el maig del 1937. [2,5 punts]

Cal que l'alumnat expliqui que un cop produït el cop militar contra el Govern de la II República espanyola i la resposta dels treballadors pels carrers de Barcelona i d'altres ciutats catalanes, la revolució social s'inicia amb la constitució de comitès revolucionaris, que en moltes ocasions substituïren els ajuntaments i que culminà amb la formació del Comitè Central de Milícies Antifeixistes (CCMA). Aquest es mantingué actiu fins al setembre del 1936, moment en que els anarquistes entraren al Govern de l'Estat i de la Generalitat. L'actuació revolucionària es concretà en l'economia, amb el decret de col·lectivitzacions, en la creació d'una indústria de guerra i en la col·lectivització de les terres i també afectà a la justícia, a la sanitat i al paper de la dona. S'haurà d'explicar la rellevància dels fets del maig de 1937 en la governabilitat catalana, donat que implicà el triomf dels partidaris de la legalitat republicana (PSUC, UGT, ERC) sobre els defensors de vincular la Guerra Civil amb les seves esperances de revolució social.

35. PAU 2005 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 1 (Opció A)

OPCIÓ A

Exercici 1. Text de Diego Martínez Barrio

A l'exercici 1 es proposa la verificació d'una part dels objectius terminals 15, 16, 17 i 19, que es corresponen amb l'apartat 3.5 dels continguts de fets i conceptes.

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, que han de ser distribuïts de la manera següent:

1) 1 punt
L'alumnat haurà d'indicar que l'autor considera que els militars s'han sollevat contra un govern legal i democràtic i que defensen els privilegis d'una classe social i, a més, que a tot el territori espanyol hi predomina la legalitat democràtica (0,5 punts). Per altra banda, l'alumnat haurà de situar el text a l'inici de la guerra civil espanyola (0,5 punts).

2) 1,5 punts
L'alumnat haurà d'assenyalar que l'autor considera que les veritables causes de la guerra civil cal buscar-les en la intenció dels militars sollevats de defensar els interessos de la classe social superior, que volia recuperar els privilegis que havia tingut fins a la proclamació de la República (0,5 punts). Per altra banda, els insurrectes es justificaven dient que el govern no era legítim i volia implantar un règim comunista i que amb la seva acció volien salvar Espanya de l'amenaçada d'esfondrament (0,5 punts). Finalment, l'alumnat ha d'indicar que l'autor considera que els sollevats no tenien ni autoritat ni legitimitat i que s'havien revoltat contra un govern democràtic (0,5 punts).

3) 2,5 punts
L'alumnat ha d'explicar els trets principals de l'evolució de la zona republicana:
Quan es va produir el cop d'estat el govern republicà va lliurar armes a les organitzacions obreristes perquè col·laboressin a derrotar els militars revoltats (0,25 punts); una gran part del territori fidel a la República va quedar controlat per diferents organitzacions i grups que van imposar mesures revolucionàries i que impedien que el govern imposés la seva autoritat (0,25 punts); hi va haver una gran controvèrsia entre els que pensaven que calia centrar els esforços en guanyar la guerra i deixar els canvis socials més o menys revolucionaris per més endavant (republicans, socialistes, comunistes) i els grups que creien que calia aprofitar la situació creada per la guerra per implantar una revolució socials (anarquistes i comunistes dissidents) (0,25 punts); grups radicalitzats van actuar violentament contra persones adinerades, conservadores i contra els eclesiàstics, tot i que el govern va estar sempre contra aquests actes de violència (0,25 punts); el govern republicà es va traslladar a València i, a poc a poc, va anar controlant millor la situació política (0,25 punts); l'alumnat també haurà de comentar els Fets de Maig de 1937 a Barcelona i les seves conseqüències a nivell espanyol (canvi de govern i trasllat a Barcelona) (0,25 punts).
Pel que fa al bàndol insurrecte, l'alumnat ha de comentar el següent:
El general Franco va esdevenir cap de l'Espanya nacionalista (0,25 punts); es va imposar l'Estat de guerra i hi va haver una forta repressió contra els partidaris de la república (0,25 punts); a l'Espanya controlada pels insurrectes es van eliminar tortes les reformes impulsades pels governs de la republicà (0,25 punts); es va constituir una força política única (FET y de las JONS); i, finalment, que

Franco acumulava tots els càrrecs de poder de l'Estat (cap de l'Estat, del govern, del partit únic i de les forces armades) (0,25 punts).

36. PAU 2005 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 1 (Opció B)

OPCIÓ B

Exercici 1. Text de Joan Garcia Oliver

A l'exercici 3 es proposa la verificació d'una part dels objectius terminals 15, 16, 17 i 18, que es corresponen amb els continguts de fets i conceptes 3.5.

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, que han de ser distribuïts de la manera següent:

1) 1 punt
L'alumnat ha d'assenyalar que el text explica que un grup d'anarquistes armats es va presentar davant del president de la Generalitat, Lluís Companys, després d'haver contribuït de forma decisiva, amb la contribució dels guàrdies i dels mossos d'esquadra, a derrotar els militars sollevats a Barcelona. Companys es va posar a la seva disposició i els va demanar que col·laboressin amb ell i amb el seu partit a derrotar els militars que s'havien sollevat a molts llocs d'Espanya. (0,5 punts). Per altra banda, l'alumnat ha de situar el text al juliol de 1936, després que a Barcelona fracassés la insurrecció militar que va donar origen a la guerra civil espanyola (0,5 punts).

2) 2 punts
L'alumnat s'ha de referir al fracàs de la revolta franquista a Barcelona i a la decisiva intervenció en els fets de grups anarquistes armats que controlaven el carrer (0,5 punts), a la constitució del Comitè de Milícies Antifeixistes i a les col·lectivitzacions espontànies (0,5 punts); a la violència i repressió espontània practicada pels anarquistes radicalitzats contra els que consideraven responsables de la insurrecció (persones conservadores i catòliques i eclesiàstics) (0,5 punts), i a la constitució del nou govern de la Generalitat a finals se setembre (0,5 punts).

3) 2 punts
L'alumnat s'ha de referir al decret de col·lectivitzacions i com va ser aplicat (0,5 punts); al conflicte entre els seguidors d'Esquerra Republicana de Catalunya i els comunistes del PSUC amb els anarquistes i el POUM, sobre la intenció d'aquests d'aprofitar la guerra per a dur a terme una revolució social (0,5 punts); als Fets de Maig de 1937 i a les seves conseqüències (0,5 punts); a l'establiment del govern republicà a Barcelona i a la marginació política que va passar el govern de la Generalitat (0,5 punts). El corrector o correctora valorarà també les referències que l'alumne introdueixi sobre els aspectes militars de la guerra a Catalunya.

37. PAU 2003 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 1 (Opció B)

OPCIÓ B

EXERCICI 1: text de l'Església espanyola i la Guerra Civil

A l'exercici 1 es proposa la verificació d'una part dels objectius terminals 10, 11, 12, 14 i 28 que es correspon amb els blocs de continguts conceptuals 2.4, 2.5 i 3.1 i, parcialment, amb els blocs de continguts procedimentals 1.4, 2.1, 2.3, 3.5, 3.6, 4.1, 4.2 i 4.4. També es verifica els aprenentatges referits al punt 6 del document de concreció del currículum, *La guerra civil (1936-1939)*. .

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, que han de ser distribuïts de la manera següent:

1) 1 punt

L'alumnat ha de resumir les idees principals de text (0,5 punts) i situar-lo en el context històric de la guerra civil (1936-1939) (0,5 punts).

2) 1,5 punts

L'alumnat ha d'analitzar els motius del suport de bona part de l'Església Catòlica al bàndol nacional durant la Guerra Civil, tot remarcant els fets violents que van succeir durant les primeres setmanes de guerra en la zona republicana, com ara assassinats de sacerdots i religiosos i de persones d'idees catòliques i conservadores, així com la crema de convents i esglésies, en un context de Revolució Social i de manca de control per part de les autoritats republicanes (1 punt). Així mateix cal que l'alumne/a faci esment que en el bàndol nacional hi havia les forces polítiques més conservadores de la societat i amb una forta arrel catòlica, com els tradicionalistes, els monàrquics i els conservadors (0,5 punts). Es valorarà molt positivament que l'alumnat faci referència al caràcter conservador de la major part de l'Església Catòlica de l'època, que es va posar en evidència per les actituds i manifestacions dels seus màxims dirigents, com són els bisbes.

3) 2,5 punts

L'alumnat ha de descriure les característiques de l'organització política i social en el bàndol nacional durant la Guerra Civil, tot indicant que es va dotar d'una organització, fortament centralitzada i jeràrquica (unificació de la Falange Espanyola i els Tradicionalistes) i la integració d'aquestes milícies a l'exèrcit (0,5). L'alumnat ha de fer esment al progressiu poder que va anar acumulant el general Franco (0,25 punts). Per altra banda, ha d'explicar quines eren les mentalitats i ideologies dominants en el bàndol franquista, tot citant el falangisme, el tradicionalisme i el fort component catòlic i conservador. (0,5 punts). L'alumnat ha de fer el mateix amb les característiques de l'organització política i social en el bàndol republicà, tot fent referència als partits democràtics i d'esquerres que li donaven suport, però també a la força dels sindicats obrers i a la importància de les milícies en els primers mesos de guerra (0,5 punts). Tanmateix ha de fer esment a les ideologies i les mentalitats dominants en el bàndol republicà, tot citant el socialisme, el comunisme i l'anarquisme, així com els nacionalismes, principalment el català i el basc (0,5 punts). Es valorarà molt positivament que faci referència a la continuïtat de la legitimitat democràtica que suposava la República (0,25 punts).

38. PAU 2002 · Setembre · Sèrie 1 · Exercici 2 (Opció A)

Exercici 2: Nombre de morts provocats pels bombardeigs franquistes a Catalunya durant la Guerra Civil (1936-1939)

A l'exercici es proposa la verificació dels següents objectius terminals 10, 11 i 13, que es corresponen amb el bloc de continguts conceptuals 2.4 i 2.5 i amb els de continguts procedimentals 1.4, 2.1, 3.1, 3.3, 4.1, 4.2, 4.3 i 4.4 . També es verifica els aprenentatges referits al punt 6 del document de concreció curricular *(La Guerra Civil: les fases militars de la guerra i la guerra civil a Catalunya).*

Les puntuacions de totes les preguntes són indicatives. El corrector o correctora valorarà positivament l'ordre de l'exposició, la precisió i adequació de llenguatge emprat per l'alumnat i tindrà més en

compte i valorarà positivament allò que l'alumnat aporti, més que no pas allò que deixa de dir. També valorarà positivament l'aplicació del vocabulari històric correcte i precís i la claredat en l'exposició.

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, distribuïts de la manera següent:

1) 1 punt
L'alumnat ha de dir que el quadre mostra les comarques catalanes que van tenir més morts pels bombardeigs dels franquistes i situar les dades en el context de la Guerra Civil espanyola a Catalunya (1936-1939).

2) 2 punts
L'alumnat ha de destacar que els bombardeigs el va protagonitzar l'aviació de l'exèrcit sollevat contra la República, l'exèrcit franquista, i que en ells també va tenir un protagonisme important la marina i l'aviació italiana, que tenia la seva base d'operacions situada a l'illa de Mallorca (0,75 punts). També s'ha de referir a que els franquistes volien debilitar les zones properes a la frontera amb Aragó (abans d'ocupar-les), aterrir la població i minar la seva moral, experimentar noves armes i eliminar les persones que volien fugir cap a França (en el cas dels darrers bombardeigs contra algunes comarques gironines). (0,5 punts). Finalment, l'alumnat ha de comentar el terror i les penúries que van causar els bombardeigs i com incidien sobre la vida quotidiana (destrucció d'edificis i d'infraestructures, sirenes d'avis, construcció de refugis….) (0,75 punts). El corrector o correctora valorarà molt especialment que l'alumne posi exemples, tant si es refereixi al cas de Barcelona, que va ser bombardejada moltíssims cops, com si parla d'altres llocs on els bombardeigs van ser intensos (Tortosa, Tarragona, Reus, Lleida, Granollers, Badalona, Figueres, etc.).

3) 2 punts
L'alumnat ha d'explicar com va fracassar el cop d'estat del juliol de 1936 a Barcelona i com el país va passar a ser controlat per Comitè de Milícies Antifeixistes (0,5 punts). Després s'ha de referir a l'organització de milícies que anaven a defensar Madrid i al front d'Aragó i a l'expedició fracassada per recuperar Mallorca (0,5 punts). L'alumnat també ha d'explicar com les tropes franquistes van entrar a Catalunya a l'abril del 1938 i com van anar ocupant diversos territoris lleidatans, entre els que hi havia els llocs on estaven situades les centrals hidroelèctriques del Pirineu (0,5 punts). Finalment, s'ha de referir a com, després de la batalla de l'Ebre, les tropes franquistes van ocupar amb relativa facilitat la resta de Catalunya i com van arribar a la frontera francesa al febrer del 1939 (0,5 punts). El corrector o correctora valorarà molt positivament que l'alumne aporti dades concretes sobre algunes poblacions catalanes.

39. PAU 2002 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 2 (Opció A)

Solució no disponible: la pauta oficial no la inclou o no s'ha pogut localitzar.

40. PAU 2002 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 1 (Opció B)

OPCIÓ B

Exercici 1: Text sobre la insurrecció militar de juliol de 1936 a Barcelona

A l'exercici es proposa la verificació dels següents objectius terminals 10, 11, 12, i 13 que es corresponen amb el bloc de continguts conceptuals 2.4, 2.5 i amb els de continguts procedimentals 1.4, 2.1, 3.1, 3.3, 4.1, 4.2, 4.3 i 4.4 . També es verifica els aprenentatges referits al punt 6 del document de concreció curricular *(La Guerra Civil).*

Les **puntuacions parcials** de cada pregunta. El corrector o correctora valorarà positivament l'ordre de l'exposició, la precisió i adequació de llenguatge emprat per l'alumnat i tindrà més en compte i valorarà positivament allò que l'alumnat aporti, més que no pas allò que deixa de dir. També valorarà positivament l'aplicació del vocabulari històric correcte i precís i la claredat en l'exposició.

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, distribuïts de la manera següent:

1) 1 punt

L'alumnat ha de resumir les idees principals del text: la detenció del general Goded i les paraules de Companys i del mateix Goded en el moment de la seva detenció el juliol del 1936 a Barcelona. (0,5 punts). El text cal situar-lo en els inicis de la Guerra Civil i el general Goded com a cap militar de l'aixecament a Catalunya, detingut en el moment de la seva arribada a Barcelona des de Mallorca. (0,5 punts)

2) 2 punts

L'alumnat s'ha de referir a les característiques de la resistència popular (encapçalada per la CNT-FAI i amb d'altres forces d'esquerres) i la lluita amb les columnes militars als carrers de Barcelona; i també ha de destacar l'entusiasme revolucionari que desfermà a Barcelona, i Catalunya per extensió, l'inici de la Guerra Civil (0,5 punts). Per altra banda, s'ha de referir a la formació del Comitè de Milícies Antifeixistes, amb participació de tots els partits i sindicats d'esquerra (tot diferenciant els grups democràtics que defensaven les institucions republicanes –ERC- dels sectors revolucionaris – CNT-FAI, UGT, PSUC, POUM) i esmentar alguna característica del seu funcionament (0,5 punts). També ha d'esmentar la repressió indiscriminada iniciada per sectors revolucionaris radicals (fonamentalment la FAI) contra persones acusades de donar suport als militars revoltats (eclesiàstics, catòlics practicants, persones adinerades o de clara significació dretana). (0,5 punts). Finalment, també es referirà als inicis de la revolució social: la col·lectivització espontània de les empreses que s'havien quedat sense dirigents per la desaparició o fugida de molts empresaris. (0,5 punts)

3) 2 punts

L'alumnat ha de fer un desenvolupament, per força, sintètic. Cal, però, que marqui algunes etapes principals: a) des dels inicis de la guerra fins als fets del maig del 1937, en la que tots els sectors polítics i sindicals participen en la defensa i organització del model republicà i s'aplica el decret de col·lectivitzacions (0,5 punts); b) la ruptura d'aquesta unitat republicana a partir dels enfrontaments del maig del 1937 (0,5 punts); c) l'increment del protagonisme del PSUC i d'ERC amb la centralització de les decisions polítiques per part del govern de Negrín i la pèrdua d'influència de la CNT-FAI i la repressió del POUM (0,5 punts); d) la davallada final a partir de la pèrdua en la Batalla de l'Ebre, a finals del 1938 i la conquesta de Catalunya per l'exèrcit franquista en els mesos de gener i febrer del 1939, fins a la fi de la guerra l'abril del mateix any. (0,5 punts)

Si l'alumne incideix més en els aspectes estrictament militars - a) expedició a Mallorca, defensa del front d'Aragó; b) entrada de les tropes franquistes en territori català i bombardeigs sistemàtics sobre la població civil; c) batalla de l'Ebre; d) enfonsament militar i ocupació franquista de Catalunya- el corrector/a ho considerarà també correcte i aplicarà la distribució de punts indicada anteriorment.

41. PAU 2001 · Setembre · Sèrie 4 · Exercici 2 (Opció B)

Exercici 2:Mapa de la guerra civil espanyola el 1938

A l'exercici 2 es proposa la verificació d'una part dels Objectius terminals 10, 11, 12 i 13 que corresponen fonamentalment amb els continguts de fets conceptes 2.4 i 2.5 i amb els blocs de continguts de procediments 1.1, 1.2, 1.4, 2.1, 3.2, 3.4, 4.3 i 4.4 i també del document de concreció del currículum en els apartats del punt 6: *La guerra civil (1936-1939)*

Les puntuacions parcials de totes les preguntes són indicatives. El corrector o correctora valorarà positivament l'ordre de l'exposició, la precisió i adequació de llenguatge emprat per l'alumnat i tindrà més en compte i valorarà positivament allò que l'alumnat aporti, més que no pas allò que deixa de dir. També valorarà positivament l'aplicació del vocabulari històric correcte i precís i la claredat en l'exposició.

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, que han de ser distribuïts de la manera següent:

1) 1 punt

L'alumnat haurà d'indicar el control per part dels insurrectes de la zona nord d'Espanya (Astúries, Cantàbria i País Basc) que van ser fidels al govern legítim de la II República. (0,25). També assenyalarà les ofensives dels insurrectes que van aconseguir arribar a Vinaròs al juny de 1938, aïllant d'aquesta manera a Catalunya de la resta de la zona republicana. (0,25). Igualment haurà de comentar la importància de les batalles de Terol i de l'Ebre. (0,25). L'alumnat també farà esment del context històric ressaltant principalment l'enfortiment del poder militar i polític dels insurrectes i la divisió política i feblesa militar del bàndol republicà. També haurà de fer esment de la conjuntura internacional caracteritzada per l'expansionisme agressiu del nazisme alemany i el feixisme italià davant la feblesa i indecisió de les democràcies occidentals, sobre tot d'Anglaterra i França. (0,25).

2) 1,5 punts

L'alumnat haurà de fer esment de l'ofensiva contra Catalunya dels insurrectes -molt nombrosos i ben armats- que van aconseguir trencar el front per diferents punts i controlar tot el territori en poc temps malgrat la resistència dels republicans. (0,50). L'alumnat també haurà de fer referència a les dificultats del govern republicà presidit per Negrín de defensar el territori republicà: divisió de les forces polítiques republicanes, demoralització de les tropes, falta de suport i ajuda internacional, etc.(0,50). L'alumnat haurà de fer esment de les conseqüència a curt i llarg termini de la derrota republicana: repressió, exili, depuracions, execucions, etc. i a la implantació d'un règim totalitari que va abolir tot tipus de drets i llibertats personals i nacionals i que es va mantenir en el poder durant quasi quaranta anys. (0,50).

3) 2,5 punts

L'alumnat haurà de fer esment a les causes remotes de la guerra (profunda divisió social, política i ideològica de la societat espanyola, protagonisme de l'exèrcit espanyol en les qüestions polítiques, notable retard del procés de modernització econòmica, etc (0,50). També haurà de fer referència a les causes més immediates (radicalització social i política, deteriorament de l'ordre públic amb una considerable espiral de violència –assassinats de Castillo i Calvo Sotelo-, conspiració dels militars feixistes, etc.(0,50). L'alumnat haurà de fer esment de la intervenció estrangera a la guerra explicant la posició de les potències occidentals –França i Anglaterra- que no es van comprometre amb la República i van acabar reconeixent al govern del general Franco al febrer de 1939 i a la participació militar –en homes i armament- de l'Alemanya nazi i de la Itàlia feixista. (0,75). L'alumnat també haurà d'explicar la participació de les Brigades Internacionals i l'ajut militar de l'URSS. (0,75).